

Службени лист општине Косјерић

БРОЈ 10/17, КОСЈЕРИЋ, 16. јун 2017. ГОДИНЕ

На основу члана 77-79. Закона о буџетском систему ("Службени гласник Р.С." број 54/2009) и члана 36. Статута општине Косјерић ("Службени лист општине Косјерић", број 9/08) Скупштина општине Косјерић на седници одржаној 15. јуна 2017. године,

донела је,

О Д Л У К У

**О ЗАВРШНОМ РАЧУНУ БУЏЕТА
ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ ЗА 2016. ГОДИНУ**

ОПШТИ ДЕО

Члан 1.

Остварени текући приходи и примања, као и извршени текући расходи и издаци у завршном рачуну буџета општине Косјерић у 2016. години износе у динарима:

I	Укупно остварени текући приходи, примања и пренета средства	318.195.000
II	Укупно извршени текући расходи и издаци	305.368.000
III	Разлика укупних примања и укупних издатака (I - II)	12.827.000

Члан 2.

У Билансу стања на дан 31. децембар 2016. године утврђена је укупна актива у износу од 844.586.000 динара и укупна пасива у износу од 844.586.000 динара.

АКТИВА:

011000	основна средства	292.055.000
012000	култивисна имовина	37.000
014000	природна имовина	215.096.000
015000	нефинансиска имовина у припреми	208.035.000
016000	нематеријална имовина	9.801.000
022000	залихе ситног инвентара и потрошног материјала	14.000
121000	новчана средства, пл. метали и хар. од вред.	15.423.000
122000	краткорочна потраживања	33.948.000
123000	краткорочни пласмани	175.000
131000	активна временска разграничења	70.002.000
	СВЕГА АКТИВА :	844.586.000

ПАСИВА:

211000	домаће дугорочне обавезе	144.015.000
221000	краткорочне домаће обавезе	
230000	обавезе по основу расхода за запослене	5.688.000
240000	обавезе по основу осталих расхода	5.376.000
251000	примљени аванси	130.000
252000	обавезе према добављачима	57.635.000
254000	остале обавезе	1.749.000
291000	пасивна временска разграничења	34.118.000

300000	Капитал и утврђивање резултата пословања	595.875.000
	СВЕГА ПАСИВА:	844.586.000

Члан 3.

У Билансу прихода и расхода у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2016. год. утврђени су:

1. Укупно остварени текући приходи и примања остварена по основу продаје нефинансијске имовине		309.592.000
2. Укупно извршени текући расходи и издаци за набавку нефинансијске имовине		305.368.000
3. Вишак прихода - Буџетски суфицит (1-2)		4.224.000
4. Кориговани вишак прихода - буџетски суфицит (увећан за укључивање дела нераспоређеног вишка прихода из претходне године који се користио за покриће расхода текуће године)		8.603.000
Структура текућих прихода и текућих расхода:		
710000	порези	166.508.000
730000	донације и трансфери	106.021.000
740000	други приходи	28.215.000
770000	меморандумске ставке ...	97.000
780000	трансфери између буџ. корис..	314.000
800000	примања од продаје осн.сред.	8.437.000
	УКУПНИ ПРИХОДИ:	309.592.000
410000	расходи за запослене	67.531.000
420000	коришћење услуга и роба	87.257.000
440000	отплата камата и...	9.711.000
450000	субвенције	4.478.000
460000	донације и трансфери	37.727.000
470000	права из социјалног осигурања	12.325.000
480000	остали расходи	41.305.000
500000	издаци за нефинан. имовину	16.423.000
	УКУПНИ РАСХОДИ:	276.757.000

Утврђивање резултата пословања

примања по основу продаје нефинансијске имовине	
текући приходи и примања	309.592.000
издаци за набавку нефинансијске имовине	16.423.000
текући расходи и издаци за набавку нефин. имовине и издаци за отп. глав.	305.368.000
буџетски суфицит - дефицит	4.224.000
део нераспоређеног вишка прихода из претходне године	8.603.000
кориговани суфицит	12.827.000

Члан 4.

Буџетски суфицит, примарни суфицит и укупни фискални резултат Буџета утврђени су:

ОПИС	Економска Класиф.	Буџетска средства	Додатна средства	Укупна средства
1.	2.	3.	4.	5.
I УКУПНА СРЕДСТВА	3+7+8+9	311.474.000	6.721.000	318.195.000
II УКУПНА ПРМАЊА (1+2+3)	7+8+9	303.142.000	6.450.000	309.592.000
1. ТЕКУЋИ ПРИХОДИ	7	294.725.000	6.430.000	301.155.000

1.1. КАМАТЕ	7411			0
2. ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ НЕФИНАН. ИМОВИНЕ	8	8.417.000	20.000	8.437.000
3. ПРИМАЊА ОД ЗАДУЖИВАЊА И ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	9			0
3.1. ПРИМАЊА ОД ПРОДАЈЕ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	92			0
III ПРЕНЕТА СРЕДСТВА	3	8.332.000	271.000	8.603.000
IV УКУПНИ ИЗДАЦИ (4+5+6)	4+5+6	298.703.000	6.665.000	305.368.000
				0
4. ТЕКУЋИ РАСХОДИ	4	253.753.000	6.581.000	260.334.000
4.1. ОТПЛАТА КАМАТА	44	9.711.000		9.711.000
5. ИЗДАЦИ ЗА НЕФИНАНСИЈСКУ ИМОВИНУ	5	16.339.000	84.000	16.423.000
6. ИЗДАЦИ ЗА ОТПЛАТУ ГЛАВНИЦЕ И НАБАВКУ ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	6	28.611.000		28.611.000
6.1. НАБАВКА ФИНАНСИЈСКЕ ИМОВИНЕ	62	7.911.000		7.911.000
V УКУПНА СРЕДСТВА МИНУС УКУПНИ ИЗДАЦИ	(3+7+8+9)- (4+5+6)	12.771.000	56.000	12.827.000
VI БУЏЕТСКИ СУФИЦИТ (1+2)- (4+5)	(7+8)-(4+5)	33.050.000	-215.000	32.835.000
VII УКУПНИ ФИСКАЛНИ РЕЗУЛТАТ (VI+ (3.1.-6.1.))	(7+8) - (4+5)+(92-62)	25.139.000	-215.000	24.924.000

Буџетски суфицит, као разлика између укупног износа текућих прихода, примања остварених по основу продаје нефинансијске имовине и пренетих средстава, и укупног износа текућих расхода и издатака за набавку нефинансијске имовине утврђен је у износу од 32.835.000 динара.

Укупан фискални резултат је буџетски суфицит коригован за нето разлику између примања по основу отплате датих кредита и продаје финансијске имовине и одлива по основу датих кредита и набавке финансијске имовине утврђен је у износу од 24.924.000 динара.

Члан 5.

Остварен вишак прихода - буџетски суфицит из члана 3. ове Одлуке, у износу од 8.603.000 динара преноси се у наредну годину и састоји се из нераспоређеног вишка прихода у целокупном износу.

Члан 6.

У Извештају о капиталним издацима и финансирању у периоду од 01.јануара до 31. децембра 2016. године утврђени су укупни извори финансирања у износу од

0 динара и укупни издаци у износу од 16.423.000 динара.

Структура извора финансирања:

920000	примања од продаје финансијске имовине	0
--------	--	---

Структура издатака:

500000	издатци за нефинан. имовину	16.423.000
--------	-----------------------------	------------

Члан 7.

У Извештају о новчаним токовима у периоду од 01. јануара до 31. децембра 2016. године утврђени су укупни новчани приливи у износу од 318.195.000 динара и укупни новчани одливи у износу од 305.368.000 динара и салдо готовине на крају године у износу од 12.827.000 динара.

Структура новчаних прилива:

710000	порези	166.508.000
730000	донације и трансфери	106.021.000
740000	други приходи	28.215.000
770000	меморандумске ставке ...	97.000
780000	трансфери између буџетских.	314.000
800000	примања од продаје осн.сред.	8.437.000
920000	примања од задуживања	

Структура новчаних одлива :

410000	расходи за запослене	67.531.000
420000	коришћење услуга и роба	87.257.000
440000	отплата камата и...	9.711.000
450000	субвенције	4.478.000
460000	донације и трансфери	37.727.000
470000	права из социјалног осигурања	12.325.000
480000	остали расходи	41.305.000
500000	издатци за нефинан. имовину	16.423.000
610000	издаци за отплату главнице	28.611.000

Вишак новчаних средстава	4.224.000
салдо готовине на почетку године	8.603.000
Кориговани приливи	318.195.000
Кориговани одливи	305.368.000
салдо готовине на крају године	12.827.000

Члан 8.

Средства сталне буџетске резерве буџета општине Косјерић 31.12.2016. године износе 1.168.000 динара.

Члан 9.

Завршни рачун буџета општине Косјерић за 2016.годину са свим својим прилозима саставни је део ове Одлуке.

Члан 10.

Ова Одлука ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном листу општине Косјерић".

Број: 400-32/2017

У Косјерићу, 15. јуна 2017. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ,

Број: 320-1/2017
Датум: 17.02.2017. године
КОСЈЕРИЋ

Образац 1

На основу члана 20. тачка 1. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник РС“, бр: 129/07), члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју („Службени гласник РС“, број 10/13, 142/14, 103/15, 101/16), Правилника о изменама Правилника о Обрасцу за припрему програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја („Службени гласник РС“, број 110/16), **Општинска управа Косјерић утврђује**

**ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ
ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ
РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ ЗА 2017.
ГОДИНУ**

Фебруар 2017.

**I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И
ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ
ПЛАНИРАНИХ МЕРА**

Анализа постојећег стања

1.1.1. Географске и административне карактеристике

Општина Косјерић се налази у Западној Србији, у Златиборском округу. По површини коју обухвата спада у мање општине Златиборског округа. Обухвата површину од 358 км², подељену на 27 насеља. Просечна густина насељености износи 33 становника/км². Општина се налази на путном правцу М21 Нови Сад-Шабац-Пожега-граница Црне Горе. Други стратешки путни правац је Београд-Ваљево-Косјерић-Пожега. Удаљеност Косјерића од Београда је 146 км. Регионални путни правац Косјерић-Варда-Костојевићи-Бајина Башта (36 км) га директно повезује са западном границом Републике, а регионални путни правац Косјерић-Црнокоша-Ужице (28 км) га најкраћом везом повезује са центром региона. Путни правац Ваљево-Косјерић-Пожега-Чачак, општину Косјерић (57 км) повезује са најпрометнијом саобраћајницом Србије и будућим ауто путем Пожега-Београд-Суботица. Пруга Суботица-Београд-Бар, Косјерић директно повезује са Јадранском обалом.

Планински венци Маљена, Повлена и Црнокоша (западни, северни и јужни део општине) са насељима и селима углавном изнад 500 м надморске висине. Најмању надморску висину има центар општине, град Косјерић, који се налази на 420 метара у долини реке Скра-

пеж, чије се главне притоке, Кладороба и Лимац, уливају у самом насељу.

1.1.2. Природни услови и животна средина

Од геоморфолошких карактеристика општине Косјерић могу се истаћи многе долине са стрмим и благо нагнутим странама. Веће долине се налазе поред река: Скрапеж, Сечица, Кладороба, Годљевача, Тмуша, Реновица, Ражанска река и Полошница. Већи део општине се ипак налази на брдско-планинском подручју где надморска висина прелази и 1000м, а део општине се простире на планинама Повлен и Маљен. Земљишни покривач у општини Косјерић је разноврстан и неуједначен, а то је последица разних фактора који утичу на стварање земљишта, пре свега геолошког супстрата, орографске неуједначености, шароликости вегетације као и знатних хидротермичких разлика. Последица шароликог деловања наведених фактора је стварање земљишта која се према стадијуму свог развића могу поделити на генетски развијена, генетски млађа и неразвијена земљишта. У генетски развијена земљишта спадају плитке еродирани и оподзољени смонице, оподзољена средње руда земљишта на кречњаку и ливадска земљишта. Генетски млађа недовољно развијена земљишта су плитка, скелетоидна, подзоласта земљишта на шкриљцима, плитка црница на серпентину, плитка скелетоидна земљишта на кречњаку и смеђе скелетоидна карбонатна земљишта на кречњаку. Групу неразвијених земљишта чине скелетна земљишта на серпентину, кречњаку, као и алувијална и делувилална земљишта. У општини Косјерић, од свих набројаних земљишта, по својој генези најраспрострањенија су млађа и недовољно развијена земљишта. Формирање ових земљишта је отежано ерозионим дејством површинских вода, чије је деловање израженије на повећаним нагибима.

Ово подручје карактерише умерено – континентална клима са умерено топлим летима и умерено хладним зимама, благим и дугим прелазним добама. Само највиши делови територије (преко 800 м нв) имају слабије изражена обележја субпланинске климе, где су лета прохладна, зиме оштре, а температурне амплитуде мале са топлијим јесенима од пролећа. На основу изнетих података, може се закључити да ова територија припада повољној зони за производњу воћа. На подручју општине Косјерић уочава се и веома правилан годишњи ток температура ваздуха са минимумом у јануару и максимумом у јулу, што се поклапа са периодом максималне вегетације. Период вегетације у овој области се креће од 220-260 дана. Релативна влажност ваздуха на подручју општине се креће од 75-85%, што је уједно и оптимална релативна влажност, чиме се испуњава још један критеријум за успешну производњу воћа. За средње месечне и годишње падавине може се рећи да су неравномерно распоређене. Однос између најкишовитијег месеца и месеца са најмањом количином падавина се креће око 2:1. Количина падавина расте са повећањем надморске висине. Веће количине падавина у урбаном делу општине, Сечој Реци и Бјелоперици, које се налазе на нижој

надморској висини, објашњавају се њиховим положајем заштићеним од ветрова. Осунчаност је битан климатски фактор јер утиче на осунчавање и смањење интензитета сунчеве инсолације, спречава израчивање из земљишне површине чиме ублажава колебање температуре. Просечна годишња облачност на подручју општине Косјерић је 65% покривености неба, што није мала вредност. Најмања просечна облачност је у августу (46%), а највећа у новембру (81%). Дужина безмразног периода у току године, односно време од појаве задње слане у пролеће до прве у току јесени утиче на избор појединих врста и сорти за гајење. Дужи период без слане омогућује гајење већег броја биљних врста и сорти. Период појаве слане на подручју општине Косјерић је од септембра до маја са најчешћим јављањем у марту у просеку 9,1 дана. Просечан први дан са појавом слане је 12. октобар а последњи је 4. мај, тако да просечно трајање периода без слане износи 161 дан. За узгој воћа нарочито је значајна појава задње слане у пролеће која може да умањи или потпуно уништи целокупан род појединих гајених култура. Појава града везана је за краћи период и уже подручје деловања. Просечно се јавља један дан годишње са највећом честином појаве у јулу од 0,3 дана. Некада прође и више година без појаве града. Појава ветра је највећа зими а најмања у пролеће. Најређе се јављају јужни ветрови. Најчешћа је појава ветра из правца северозапада. Највећа средња брзина ветра јавља се у априлу 1,8 метара у секунди, а најмања у децембру 0,7 метара у секунди. У околини Косјерића постоје бројни стални токови: река Скрапеж, Кладороба, речице Лимца и Годљевача и многи извори од којих су неки и са минералном водом. Скрапеж настаје спајањем две речице: Годљевачом и Сечицом. Његов ток је дуг 26 km након чега се спаја са Ђетињом и Моравицом образујући Западну Мораву. Протицај реке износи од 3 до 5 метара кубних у секунди. Иначе река је омиљено место Косјерских пећароша који се могу похвалити да њихова река има велики број речних врста: клен, скобаљ, поточна пастрмка, крушка и кечига. Хидрогеолошке карактеристике неког предела чине његове подземне воде и оне које избијају на површину у облику гејзира, слапова или извора. Косјерић нема гејзира, али има бројне изворе минералне воде. Једно од њих је и Таорско врело које се налази на 700 мнв, а температура воде је од 10-15 °C. Представљало је праву атракцију док се није одлучило да се одатле Косјерић напаја водом. Такође познато врело је и Скакавичко врело. Налази се у селу Скакавци (9 km североисточно од Косјерића) и богато је сумповитом водом за коју кажу да је једна од лековитијих у Србији. Познато је и термална вода „Бањица“ у Дубници где је саграђено постројење за прераду и флаширање воде.

Биодиверзитет у најширем смислу представља свеукупност гена, врста, екосистема и предела на земљи. Проучавање биолошке разноврсности појединачних региона представља полазну основу његовог очувања, заштите и рационалног коришћења. Међутим, иако представља фабрику природе од непроцењивог значаја за опстанак човека, биодиверзитет је данас изложен негативним, антропогено условљеним променама. Биолошки ресурси су до сада углавном једносмерно искорисћавани, па су данас многе генетске комбинације неповратно изгубљене, врсте ишчезле а одређени екосистеми остали без могућности обнове.

Преко 70% површине се користи за разне пољопривредне активности тако да је и флора и фауна условљена гајеним културама и животињама, 9574 ха је слободна површина и то су углавном континенталне листопадне шуме са пропланцима са добром травнатом покривеношћу. Од шумског дрвећа преовлађују: храст, граб, буква, јасен, јасика, липа, багр, врба, јова, топола итд. Четињари су унети на обронке Дивчибара, Јелове Горе, Повлена вештачким пошумавањем.

Површине под шумама су 9.575 ха, а укупна површина расположивог земљишта територије општине је 25.326 ха, па је учешће шума у укупној површини расположивог земљишта 37,8%. Просечна дрвна маса у м3 код лишћара износи 10334, а код четинара 839. Удео техничког дрвета у укупној маси код лишћара је 10 %, а код четинара 85 %. Пошумљавање на подручју наше општине је било изражено у време смоуправног социјализма, док задњих година а што потврђују и подаци „РЗС“ нема значајнијег планског пошумљавања. Осим изразите фрагментације животних станишта изазване пољопривредним активностима, шуме и други екосистеми су додатно фрагментирани густом саобраћајном инфраструктуром и другим видовима експлоатације и утицаја. Од високе дивљачи заступљена је срна и дивља свиња, а најмасовнији ниски сисари су: зец, лисица, твор, јазавац итд. Изражено је развијена херпето-фауна поготово у кршевитим подручјима општине.

СТАЊЕ И ТРЕНДОВИ У РУРАЛНИМ ПОДРУЧЈИМА

1.1.3. Демографске карактеристике и трендови

По подацима РЗС из 2011. године територија општине Косјерић броји 12090 становника. У градском насељу живи 3992 становника или 33%, док у сеоском 8098 становника или 67%, што јасно говори да већина становништва у општини настањена у селима.

Табеларни приказ демографских трендова у броју становништва у општини Косјерић по годинама:

Насеље	Број становника по годинама							
Година	1948	1953	1961	1971	1981	1991	2002	2011
Општина Косјерић	17.917	18.592	17.898	16.582	16.157	15.478	14.001	12.090
Град (Урбана средина)	558	698	630	1.860	2.988	3.794	4.116	3.992
Села (рурална средина)	17.359	17.894	17.268	14.722	13.169	11.684	9.885	8.098

Из табеле се јасно виде миграциони трендови становништва у руралним срединама општине Косјерић, тако поредећи број становника у руралним срединама у 1948. години (17.359) и по задњем попису 2011. године (8.098), број становника је више од дупло смањен. А ако поредимо 2002. годину (9.885) и 2011. годину (8.098) број је смањен за 1.787 становника у руралном подручју општине или 18, 1 %. У погледу градског становништва све до 2002. године био је раста броја становника, а поређењем 2002 у односу на 2011. годину и број град-

ског становништва се смањује. Јасно су уочљиве миграције становника из сеоски средина у градску али задњих година и из градске у веће градове, тако да се број становника из дана у дан на целој територији општине смањује.

У погледу старосне структуре у општини Косјерић просечна старост становника износ 45,5 година, а од укупног броја становника (12090) пунолетних становника има 10234 или 84,6%.

Табеларни приказ становништва према старости (Попис становништва 2011. године РЗС)

СТАРОСТ																	
0-4	5-9	10-14	15-19	20-24	25-29	30-34	35-39	40-44	45-49	50-54	55-59	60-64	65-69	70-74	75-79	80-84	85 и више
463	549	510	612	651	636	705	707	758	800	932	1161	898	632	690	701	494	192

Из табеле се види да је највећи број становника старости од 55-59 година.

Просечна старост према полу код жена износи 47,1 годину а код мушкараца 44 године у градској средини док у сеоској средини просечна старост женског становништва је 49,9 година, мушког 46,5 година. Пунолетног становништва женског пола има 5191 (50,72 %), а мушког 5043 становника.(49,28%) на нивоу целе територије општине. Укупан број мушког становништва у општини износи 6010 (49,71%) а женског 6080 (50,29%). У градској средини живи укупно 3992 становника оба по-

ла, од чега 1961 мушкарац (49,12%) и 2031 особа женског пола(50,88%).У руралном подручју живи укупно 8098 становника оба пола, од чега 4049 мушкараца (50%) и особа женског пола такође 4049 (50%).

Може се закључити да полна структура урбано-рурално подручје је скоро идентично без значајних одступања.Посматрано по старосној структури примећује се да је становништво у руралном подручју у просеку у односу на урбани део старије за 6 до 8 година, посебно су старије жене из руралног у односу на урбани део где је разлика и до 9 година.

Образовна структура становништва старијег од 15 година се може најбоље табеларно приказати (Подаци пописа становништва 2011. година РЗС):

Део општине	Пол	Без школске спреме	Непотпуно основно образовање	Основно образовање	Средње образовање	Више образовање	Високо образовање	Непознато	Укупно
Оштина Косјерић	с	564	2384	2738	4119	355	390	28	10568
	м	45	1033	1391	2382	169	181	13	5214
	ж	519	1351	1347	1727	186	209	15	5354
Градска област	с	53	226	661	1910	222	275	8	3355
	м	8	60	268	1048	108	127	5	1624
	ж	45	166	393	862	114	148	3	1731
Рурална област	с	511	2158	2077	2199	133	115	20	7213
	м	37	973	1123	1334	61	54	8	3590
	ж	474	1185	954	865	72	61	12	3623

Из табеле се јасно уочава да у погледу образовне структуре постоји велика разлика између градског и сеоског подручја као и у полној структури. Број становника са вишим и високим образовањем је већи у градској средини, а са основним и средњим у сеоској средини. У погледу полне структуре у градској и сеоској области оп-

штине Косјерић је више становника женског пола са вишим и високим образовањем него мушког, а нарочито са непотпуним основним образовањем је број већи женског становништва како у сеоским тако и у градским срединама.

Последњих деценија на територији општине Косјерић, као и већини општина у Србији, присутно је смањење броја пољопривредног становништва. Томе су допринеле промене у структури делатности на подручју општине. У периоду после 1961. године дошло је до повећања броја активног становништва у секундарним делатностима, када је регрутована радна снага из примарног сектора. Такође је у том периоду дошло и до повећања броја запослених у терцијарним делатностима школству, здравству, угоститељству и другим делатностима овог сектора.

Повећање броја запослених у секундарним делатностима извршено је тада преливањем радне снаге из примарних делатности, што се негативно одразило на рурални простор. Напуштање пољопривреде од стране пољопривредног становништва, коме је она до тада била једина радна активност, и прелазак у непољопривредне делатности је деаграризација. Исељава-

ње младог- радно способног становништва из сеоских насеља довело је до неповољне старосне структуре укупног пољопривредног становништва и старења радне снаге у пољопривреди.

Низак квалитет радне снаге може се сматрати једним од фактора који отежавају економски развој руралних средина и узрокују низак економски интерес спољних инвеститора. И поред ових негативних миграционих трендова и деаграризације по процени око 70 % становништва општине Косјерић се бави пољопривредном производњом.

1.1.4. Диверзификација руралне економије

Према степену развијености општина Косјерић спада у другу групу локалних самоуправа. А по стопи незапослености спада у општине са нижом незапослености од 25,8 и стопа незапослености износи 19,48.

Подаци о броју запослених, учешћу жена међу запосленим становништвом и други значајни подаци о запосленим лицима за 2016. годину представљени су у следећој табели:

Запослени	Укупно	Учешће жена %	Запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, установе, задруге и друге организације)	Приватни предузетници (лица која самостално обављају делатност) и запослени код њих	Број запослених на 1000 становника
Република Србија	1.697.686	47	1.323.831	373.855	238
Општина Косјерић	2.065	38,6	1.384	681	179

Извор: РЗС – Општине и региони у Србији 2016.

Из табеле се види да је број запослених на 1000 становника (179) мањи од Републичког просека (238), а посебно је мало учешће жена у укупном броју запослених (38,6 %).

Структура запослених по делатностима у 2010. години приказана је наредној табели:

Република Србија	Запослени 2010. године	Запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, установе, задруге и друге организације)															Приватни предузеници (лица која са- мостално оба- вљају делат- ност) и запо- слени код њих у %
		Укупно у %	Пољопривреда, шумарство и водопривреда	Рударство	Снабдевање водом и управљање отпадним водама	Прерађивачка индустрија	Административне и и помоћне услужне делатности	Грађевинарство	Трговина на велико и мало и поправке	Уметност, забава и рекреација	Саобраћај, складиштењ	Стручне, научне и иновационе делатности	Информисање и комуникације	Државна управа и социјално осигурање	Образовање	Здравствени и социјални рад	
	78,0	1,9	1,3	2,0	16,7	2,0	3,9	10,5	1,3	4,5	3,3	2,3	4,3	8,2	9,3	0,7	22,0

Златиборска област	74	2,0	1,0	2,9	24,2	0,5	5,2	4,8	1,2	3,9	1,2	0,8	3,6	8,8	9,0	0,3	26,0
Општина Косјерић	73,6	2,6	0	2,9	35,6	0,5	1,6	4,4	0,3	1,6	2,0	0,3	3,4	9,3	5,7	0,3	26,4

Извор: РЗС – Општине у Србији 2013.

Из приложених података се види да је проценат запослених у пољопривреди, шумарству и водопривреди значајно већи од Републичког и Регионалног просека.

Такође, прерђивачка индустрија је значајна у погледу радне ангажованости становништва и изнад Републичког и окружног је просека захваљујући развијеном сектору прераде пољопривредних производа (хладњаче).

Просечне зараде без пореза и доприноса по запосленом по годинама приказане су у табели:

Регион/област	2010	2011	2012	2013	2014
Србија	34.142	37.976	41.377	43.932	44.530
Златиборска област	29.165	32.399	35.004	37.115	37.655
Косјерић	43.103	46.435	46.382	51.662	47.388

Извор: РЗС – Општине и региони у Републици Србији 2015.

У погледу просечних зарада у поређењу од 2010-2014. године бележи се благи раст, у поређењу са Регионом и Републиком просечне нето зараде су значајно више, на овај просек посебно утиче добро пословање фабрике Цемента „Титан“, иначе у другим областима просечне зараде су често и испод Републичког просека.

Кретање основних индикатора тржишта рада (стоје незапослености, запослености и активности) показује да посматрано на републичком нивоу нема значајнијих разлика током последње деценије на релацији урбано, односно рурално. Рурална популација радног узраста има више стопе активности и запослености јер руралне средине пружају већу могућност запошљавања ниже образованих лица.

Структура запослености сеоског становништва по секторима динамично се мењала током последњих година. Запосленост у пољопривреди има и даље високо место у поређењу са другим секторима и креће се у интервалу 50-55 %. Тек сваки четврти односно пети становник сеоских насеља ради у индустрији, и све их је мање. С друге стране, сеоско становништво све је више запослено у терцијарном сектору где постоји већа стабилност у делатностима овог сектора, али где постоји и раст запослених (сектор јавне администрације, образовања и комуналних услуга).

Приходи сеоских домаћинстава највећим делом потичу од прихода из радног односа (редовног и додатног), а одмах потом следи учешће пензија. Од укупног броја становника у руралном делу општине 30 % чине пензионери. Приходи од пољопривреде варирају из године у годину због специфичности саме производње

„фабрика под отвореним небом“ укупно расположивих средстава домаћинстава.

Родне неједнакости у домену економске партиципације су веома изражене међу руралном популацијом. Међу женама је мање учешће активних лица, мање запослених и мање оних које раде ван пољопривреде, него међу мушкарцима.

Поред жена, млади на селу се такође суочавају са великим ризицима од искључености са тржишта рада.

У циљу подстицања младих да остану да живе и раде у сеоским подручјима, потребно је повећати атрактивност ових подручја за инвестиције. Важан приоритет за рурални развој јесте обнова и развој руралне инфраструктуре (путеви, водоснабдевање, канализација, електрична енергија, информационе и телекомуникационе услуге итд.).

Пољопривреда као примарна делатност није у довољној мери успела да искористи постојеће привредне потенцијале за организацију производње. Природне услове нису увек пратили одређени друштвено економски чиниоци, а пре свега сигурност у пласману готових производа.

У периоду после 2000 године спроведене су бројне реформе које су утицале на промене макроекономског амбијента а што је имало за последицу смањење броја запослених и раст незапослености.

Стварање стимулативног амбијента од стране државе локалне самоуправе за развој малих и средњих предузећа и предузетништва у руралним подручјима доприноси диверзификацији руралне економије и задржа-

вању младих људи на селу, у пољопривреди и непољопривредним занимањима. У том смислу потребно је осмислити што квалитетнију развојну стратегију, стимулацију пореских олакшица, субвенција, кредита под повољним условима и др.

Улога руралних подручја да обезбеђују јефтину радну снагу и сировине за прерађивачку индустрију у урбаним подручјима је неодржива, јер дугорочно доводи до бројних неравнотежа у развоју уз разлога миграционих кретања становништва из села у град.

Сеоски туризам у селима Косјерића своје почетке бележи раних седамдесетих година када су први „Београђани“ стигли у села Сеча Река, Варда и Мионица.

У наредним годинама овај вид туризма прихватили су и мештани села Скакавци, Росићи, Горњи Таор. Неко време, кажу домаћини, могло се веома лепо зарадити, а број домаћинстава која су примала госте излазио је до 50. По подацима РЗС из 2013. године број ту-

риста у општини Косјерић био је 1.217, а забележено је 4.182 ноћења. Сам географски положај, културно-историјско наслеђе, домаћа радиност, традиционални производи Косјерског краја, постојање локалних манифестација и дуга традиција бављења руралним туризмом чине општину Косјерић препознативом у овој области. Задњих година дошло је до развоја туристичке инфраструктуре и веће и разноликије понуде у туризму. Посебно у овој области предњаче села Мионица и Росићи. Изникла су читава насеља препознатива по сеоском туризму попут домаћинстава „Гостољубље“, „Милогошће“ и многа друга која туристима поред хране припремљене на традиционални начин нуде и садржаје спортског, рекреативног, историјског и културног карактера. Већим улагањем средстава у сеоски туризам допринело би запошљавању младих у овој области и смањењу миграције становништва из села у град.

1.1.5. Рурална инфраструктура

Путна инфраструктура

Мрежу јавних путева на територији општине чине, државни, општински и некатегорисани путеви и улице у

граду Косјерићу. По подацима РЗС из 2014. године укупна дужина путева на ниво општине износи 163,06 км.

Државни путеви

1.	Државни пут I реда М-21 Нови Сад - граница Црне Горе	L=32 km
2.	Државни пут II реда Р-213 Ужице - Јелова Гора - Ваљево	L=19 km
3.	Државни пут II реда Р-263 Ужице - Косјерић - Костојевићи	L=27 km

Укупна дужина државних путева на територији општине је приближно 78 км.

Пут М-21, поред железничке пруге Београд-Бар, представља најважнију саобраћајницу на територији општине Косјерић и једну од значајнијих на територији републике. Целом дужином пут је са савременим коловозним застором. Деоницу од Бачеваца до Мрчића, дужине око 14 км карактерише јако лоше стање коловоза, неопходна је његова рехабилитација. Просечан подужни нагиб на овој деоници је око 6 %, што уз велики број кривина малог радијуса представља велики проблем за одвијање саобраћаја, посебно у зимским условима. И као таква ова деоница представља једну од најпроблематичнијих на целом путу М-21. Деоница од Мрчића до Косјерића дужине 10 км већим делом је реконструисана у последњих десетак година, мада су у оквиру реконструкције задржани мостови ширине 4 м, који представљају проблем за нормално и безбедно одвијање саобраћаја. Таквих мостова има укупно 5 на овој деоници. Деоница од Косјерића до границе са СО Пожега, дужине 13 км, је у добром стању, пре неколико година на овој деоници извршени су радови појачаног одржавања коловоза. На овој деоници постоје два критична места где

је потребно урадити мостове, то су Пантића стена и Градња. То су места где је због елемената пута веома угрожена безбедност саобраћаја.

Пут Р-213, је до 1934. године био најкраћа веза између Ужица и Ваљева, након изградње деонице Ужице-Косјерић, преко Црнокосе, а посебно изградњом пута Пожега-Косјерић (1948. године) губи на значају као регионални путни правац. Од укупно 19 км, колико се пружа на територији општине Косјерић око 12 км је са савременим коловозним застором, остало је макардамски коловоз. Последњих неколико година реконструисано је око 2 км између Варде и Маковишта, на преосталом делу коловоз је у јако лошем стању. Иначе овај пут целом дужином пролази кроз рурални део општине.

Пут Р-263, карактеришу три деонице, прва од границе са територијом града Ужице до Косјерића, друга, пролаз кроз Косјерић и трећа од Косјерића до границе са СО Бајина Башта. Прва деоница у релативно добром стању са малим обимом саобраћаја. Другу деоницу карактерише веома лоше стање коловоза. На трећој деоници стање коловоза је такође веома лоше (коловоз стар више од 30 година), неопходна рехабилитација.

Општински путеви

ОП-01	Косјерић - Субјел - Мушићи,	L= 10,3 km
ОП-02	Субјел - Околиште,	L= 5,3 km

ОП-03	Брод - Росићи - Мионица - Вишњића пут,	L= 8,7 km
ОП-04	Мрчићи - Дреновци,	L= 3,7 km
ОП-05	Косјерић – Радановци – Грмић,	L= 12,9 km
ОП-06	Галовићи - Годљево – Маковиште,	L= 16,5 km
ОП-07	Варда – Годечево,	L= 4,5 km
ОП-08	Сеча Река – Зарићи - Божицац,	L= 7,5 km
ОП-09	Косјерић – Рогићи – Брдо Град,	L= 7,5 km

Укупна дужина Општинских путева је 76,9 км.

Мрежа ових путева на територији општине Косјерић модернизована је крајем седамдесетих и почетком осамдесетих година прошлог века. Свега неколико краћих деоница (укупна дужина мање од 5 км), је без савременог коловозног застора. Преостали део мреже чине путеви са асфалтним коловозним застором, чији је пројектни век одавно истекао. Поред тога одржавање система за одводњавање било је веома лоше или га уопште није било, што је додатно убрзало пропадање коловоза. Последњих петнаест година реконструисано је око 20 км општинских путева, док је преосталих 50 км са коловозом у јако лошем стању. Ширина коловоза на већем делу мреже је мања од 5 м, што је недовољно за безбедно одвијање двосмерног саобраћаја. У последњих неколико година су и реконструкције појединих деоница рађене без проширења коловоза, што је било у супротности са тада важећом Одлуком о путевима.

Некатегорисани путеви

На територији општине постоји више стотина километара ових путева. Углавном су то путеви без савременог коловозног застора, макадамски, односно насути дробљеним или природним каменим материјалом, мањи део мреже ових путева је са савременим коловозним застором (око 30 км), остало су путеви без коловозног застора односно земљани путеви. У овом тренутку не постоји евиденција ових путева, изузев што су месне заједнице (које се брину о њима) издвојиле 428 км, као важније правце. Стање овог дела путне мреже је такође незадовољавајуће првенствено због непостојања система за одводњавање као и генерално лошег редовног одржавања.

Водоснабдевање-пречишћавање и дистрибуција воде

Енергетска инфраструктура

Електро-енергетска инфраструктура

1. Структура постојећих електроенергетских објеката:

- ТС 110/35kW	ком. 1	(20MVA)
- ТС 35/10kW	ком.2	(13MVA)
- ТС 10/04kW	ком144	(31MVA)

Насељена места у општини Косјерић: Косјерић, Сеча Река, Ражана, Варда и Маковиште имају изграђену водоводну и делом канализациону мрежу. Становници мање насељених места имају мање водоводе за једно или неколико домаћинстава. Већина водовода у руралним срединама је изграђена без пројектне документације и одговарајућих водопривредних сагласности и дозвола, па и сама контрола квалитета воде у оваквим водоводима је на ниском нивоу. По подацима РЗС у општини Косјерић 4.931 домаћинство има прикључак на водоводну мрежу. Пошто је укупан број домаћинстава 4.213, то нам говори да поједина домаћинства имају и прикључке на два водовода. Већи локални водоводи су изграђени и у руралним срединама: Росићима, Тубићима, Шеврљугама, Годљеву, Парамуну, Полошници и другим руралним срединама. Подручје града и околине покрива градски водовод са изворишта „Таор“ удаљеног 12500 метара. Последњих година извршена је значајна реконструкција на примарној а делимично и на секундарној водоводној мрежи, чиме су делимично смањени губици воде од сабирног резервоара до крајњег потрошача.

Канализација-пречишћавање и одвођење атмосферских и отпадних вода

Постојећа градска канализациона мрежа изграђена је по уобичајном систему, а уређаји за пречишћавање отпадних вода не постоје на главним канализационим излазима. Евидентан је и недостатак кишне канализације на градском подручју. У сеоским срединама канализациона мрежа, осим делимично у Ражани, углавном не постоји. Отпадне воде се испуштају директно у отворене водотокове, некавалитетне септичке јаме, површинско земљиште и сл. По подацима РЗС по попису становништва из 2011. године 4.929 домаћинстава је прикључено на канализациону мрежу. Углавном су то примитивне септичке јаме. Што се тиче испуштања отпадних вода по подацима РЗС у општини Косјерић је 362.000 м³.

2. Структура потрошача:

- на високом напону	ком. 1
- на средњем напону	ком. 6
- на ниском напону	ком. 90
- јавна расвета	ком. 47
- широка потрошња	ком. 464
- домаћинства	ком. 5979

3. Дистрибутивно – комерцијални подаци:

- годишња потрошња конзума	kWh	90 милиона
- вршно оптерећење конзума	MW	18,3

Највећи напредак у снабдевању електричном енергијом потрошача у руралним срединама општине Косјерић постигнут је 2011. године отварањем Трафо-станице 35/10 и Далековода дужине 12 км у засеоку Зекићи, чиме се потпуно осигурава стабилност и ефикасност електро енергетског система у општини Косјерић, а посебно у „малинарским селима“ Сеча Река, Годљево, Маковиште, Варда, Руда Буква и Годчево где се произведе око 6 милиона килограма малине годишње. Вредност ове инвестиције била је око 1.2 милиона евра при чему је 90 % пројекта финансирало Привредно друштво „Електросрбија Краљево“ као део система ЕПС-а, а 10% инвестиције је финансирала општина Косјерић.

Топлотна енергија и гасификација

Даљинско грејање из градске топлане обухвата ужи центар града, објекте са колективним становањем, установе и мањи број привредних и индивидуалних стамбених објеката. Гасификација Косјерића је извесна обзиром да се изводе радови на изградњи магистралног гасовода и дистрибутивне станице, а постоје и идејна решења од дистрибутивне станице до крајњих потрошача у граду. У руралним срединама становништво за грејање углавном користи топлотну енергију из дрвета.

Расположивост фиксне и мобилне телефоније

Телекомуникациона инфраструктура на подручју Општине Косјерић је у релативно лошем стању. Тренутно на територији општине има 4.547 телефонска претплатника (податак РЗС) и следећи телекомуникациони објекти:

- ИС «Косјерић», EWSD/RDLU/4800, капацитета 3056 прикључака, од чега 3008 аналогних и 48 дигиталних 2 В+D (ISDN – базни приступ), монтиран је DSLM Косјерић (Huawei MA 5600);

- ЧН «Косјерић», ИСКРА И -58А, капацитета 3000 аналогних прикључака, од чега 2268 директних и 732 двојника;

- АТЦ «Косјерић» је повезана са надређеном централом у Ужицу дигиталним системом преноса преко оптичког кабла. Веза ИС «Косјерић» EWSD/RDLU/4800 са надређеном ХОСТ-ом Ужице је изведена путем 480 преносника, а веза ЧН «Косјерић», ИСКРА И – 58А и централе у Ужицу је изведена путем 224 преносника;

- Приступна мрежа је комбинованог типа и састоји се од 8 кабловских подручја.

У границама предметног плана налазе се следеће централе:

- EWSD/RDLU Годљево капацитета од 312 прикључака са приступном мрежом и везом са надређеном централом у Ужицу дигиталним системом преноса преко оптичког кабла,
- MSAN Бајковићи (Huawei UA 5000) капацитета од 184 прикључака са приступном мрежом и везом са надређеном централом у Ужицу дигиталним системом преноса преко оптичког кабла,
- MSAN Галовићи (Huawei UA 5000) капацитета од 128 прикључака са приступном мрежом и везом са надређеном централом у Ужицу дигиталним системом преноса преко оптичког кабла,
- MSAN Поточањи (Huawei UA 5000) капацитета од 96 прикључака са приступном мрежом и везом са надређеном централом у Ужицу дигиталним системом преноса преко оптичког кабла,
- MSAN Савићи (Huawei UA 5000) капацитета од 128 прикључака са приступном мрежом и везом са надређеном централом у Ужицу дигиталним системом преноса преко оптичког кабла,
- КЦ Ражана типа ИСКРА И - 58ЦА капацитета од 900 прикључака са приступном мрежом и

везом са надређеном централом у Ужицу дигиталним системом преноса преко оптичког кабла

- **КЦ Сеча Река** типа ИСКРА И -58Ц/160 капацитета 220 прикључака са приступном мрежом и везом са надређеном централом остварена је дигиталним системом преноса преко оптичког кабла.
- **МСАН Сеча Река** HUAWEI MA 500 од 270 прикључака приступном мрежом и везом са надређеном централом остварена је дигиталним системом преноса преко оптичког кабла.
- **КЦ Варда** типа ИСКРА И -500 А/100 капацитета 770 прикључака приступном мрежом и везом са надређеном централом остварена је дигиталним системом преноса преко оптичког кабла.
- **Базна станица CDMA Субјел** капацитета 792 прикључака.
- Изграђена је нова приступна ТФ мрежа у насељима: Гајеви, Ада, Школска башта, Лугови, Шеврљуге, Ђуровићи, Дивчевићи, Галовићи; У улицама: Милеве Косовац, Косовских јунака, Н.А Споменице, Алексе Шанића, Јелене Леле Субић, Ј.Ј. Змаја и Кнеза Милоша.
- Поред подручја града положени су нови каблови у Сечој Реци од Годљева преко Сеча реке до Доње Полошнице, урађена је нова разводна ТФ мрежа са самоносивим DSL кабловима. Од Ваде према Костојевићима и од Варде према Сечој Реци урађена је разводна ТФ мрежа са самоносивим DSL кабловима. Поред каблова положена је и оптичка цев.
- У насељу Брајковићи постоје четири MSAN-а: Брајковићи, Савићи, Поточањи и Галовићи. Веза између MSAN-ова остварена је оптичким каблом и испоштована је препорука да најудаљенији ТФ претплатник буде испод 2 км од MSAN-а.

Пријем сигнала мобилне телефоније зависи од мреже, тако да поједини оператери нису својим корисницима у удаљеним селима општине омогућили квалитетан сигнал мобилне телефоније.

Поштански саобраћај, приступ интернету и јавном информисању

Поштански саобраћај на територији општине Косјерић, а посебно на руралном подручју је слабо развијен. На територији општине постоје 4 поште. Једна је у самом насељу и поштански саобраћај се одвија сваког радног дана у недељи. У три већа села (Варда, Сеча Река и Ражана) постоје поште које раде по два дана у недељи.

У погледу приступа интернету постоје проблеми у сеоским срединама из разлога застарелих централа и кратком мрежом оптички каблова, тако да доста телефонских претплатника нема могућност приступа интернету или је квалитет интернет везе (брзина протока информација) лош. Постоје разни модели приступа интернету и у овим подручјима ткз. бежични интернет, мобилни

интернет и сл., али је њихов квалитет далеко испод квалитета у градској средини.

У погледу јавног информисања у општини постоји један локални радијо. Радио 106 је приватни радијо који поред забавног има и информативни карактер. На подручју општине видљив је сигнал и две регионалне телевизије: ТВ Лав из Ужица и Телемарк из Чачка. Обе ове телевизије преносе значајна дешавања на локалном нивоу. Такође, становништво општине се информише и путем других радија, телевизија и писаних медија који нису локалног карактера.

Управљање отпадом на територији општине Косјерић

Депонија „Пијучка чесма“ је забрањена за коришћење решењем надлежног републичког инспектора. Проблем је и додатно неадекватно одлагање отпада на депонији од стране грађана (затварање улаза смећем на депонији и сл.). Одређена је локација за трансфер станицу, као једна од фаза приступања Регионалној депонији „Дубоко“, чиме се стварају услови за затварање постојеће и свих других депонија на територији општине. Девет општина/градова - Ужице, Чачак, Бајина Башта, Пожега, Ариље, Чајетина, Косјерић, Лучани и Ивањица је 2005. године основало Ј.К.П. Регионална санитарна депонија „ДУБОКО“, чији задатак да управља комуналним отпадом од трансфер станица до коначног збрињавања отпада на депонији.

Организовано сакупљање отпада у сеоским срединама се врши постављањем контејнера у насељеним местима: Варда, Сеча Река и Ражана и превозењем истог до депоније. Међутим, већи део руралног подручја општине нема организовано сакупљање и одлагање отпада. Тако отпад из сеоских домаћинстава често завршава у шумама, речним водотоцима или се спаљује, што негативно утиче на животну средину.

ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ

Укупно расположиво земљиште 2.949 пољопривредних газдинстава је 25.326 ха (70,75% укупне површине Општине), од чега је 13.374 ха коришћено и то: оранице и баште чине 2.406 ха (17,99%), ливаде и пашњаци 8.415 ха (62,92%), воћњаци су на површини 2379 ха што чини 17,79 %, окућница, расадници и остало је на остатку искоришћених пољопривредних површина.

Воћарска производња има приходно највећи значај у општини Косјерић, заступљена је са великим бројем воћних врста. Најчешће се одвија у мешовитим засадама и екстензивном облику, али задњих година има све више савремених засада, првенствено малина и шљива које су уједно најзначајније воћне врсте у општини. Повољни климатски и земљишни услови брдovitог подручја Косјерића погодновали су развоју производње воћа код локалног становништва. Најзаступљеније воћне врсте су малина и шљива, док су остале (купина, јагода, јабука, рибизла, крушка, боровница, дуња) присутне у значајно мањем обиму.

Стање сточарства је један од битних показатеља нивоа развијености пољопривреде једне земље. Сточарство показује степен развоја и каква је пољопривреда једног

подручја, као што је општина. Сточарство у општини Косјерић учествује са око 40 % у укупној пољопривреди. По свом значају за општину Косјерић сточарство се налази на другом месту одмах иза воћарске производње.

У односу на расположиве обрадиве површине и број становника, бројно стање стоке у општини је знатно мање у односу на потенцијале подручја.

Ратарска производња представља један од главних видова пољопривредне делатности у Косјерској општини. Повољни агроколошки и климатски услови, потребе сточарске производње за јевтином и квалитетном сировинском базом, дуга традиција неки су од разлога значаја и раширености биљне производње.

Главне културе које се гаје су: кукуруз, пшеница, овас, детелина, луцерка и смеће трава. Заступљени су у мањој мери јечам и тритикале.

Механизација пољопривредних газдинастава је застарела, стара је више од 20 година, набављана кредитима 80-тих година, и од тада већина није обнављана. Објек-

ти за смештај хране и стоке су неадекватни (већина је изграђена од дрвета), стари више деценија и због недостатка новчаних средстава нису обнављани. Пољопривредна газдинства су у великом броју старачка и имају проблема са обрадом земљишта због недостатка радне снаге. Већина младих, завршетком школе одсељава се у веће градове.

1.1.6. Пољопривредно земљиште

Укупна површина расположивог земљишта пољопривредних газдистава у општини Косјерић износи 25.326 ха, пољопривредног земљишта 19.481 ха, а површина коришћеног пољопривредног земљишта износи 13.374 ха, а то у укупној површини јединице локалне самоуправе чини 37,36%. Највећи број газдинстава (1001) има 2-5 ха коришћеног пољопривредног земљишта.

Расположиво пољопривредно земљиште приказано табеларно:

Расположиво земљиште ха				
Укупно ха	Пољопривредно земљиште		Друго земљиште	
	Коришћено	Некоришћено	Шумско	Остало
25.326	13.374	1.134	9.574	1.244

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Са становишта коришћења пољопривредног земљишта по категоријама:

- Оранице и баште 2.406 ха;
- Ливаде и пашњаци 8.415 ха;
- Воћњаци 2.379 ха;
- Расадници 5 ха;
- Окућнице и остало 169 ха.

У погледу бонитета и катастарских класа у општини Косјерић је разноврсна структура земљишта. Највеће површине припадају 4 и 5 катастарској класи. По културама највеће површине под њивама су од 5 до 8 катастарске класе, воћњаци 6 кат. кл., ливаде од 3 до 5 кат. кл. и пашњаци од 4 до 5 кат. класе.

Табеларни приказ пољопривредног земљишта по културама и класама:

Површине пољопривредног земљишта по класама								
пољопривредно земљиште у ха								
култура	Класа							
	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII
њиве	20,13	88,88	254,17	663,79	1317,67	1205,90	1864,88	319,17
вртови	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
воћњаци	3,86	149,53	1142,50	1116,41	234,16	6,0859	0,0000	0,0000
виногради	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
ливаде	20,26	396,17	1877,84	1742,03	2739,17	0,0000	0,0000	0,0000
пашњаци	11,54	85,19	577,63	2374,51	2053,95	0,0000	0,0000	0,0000
трстици-мо-чваре	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000	0,0000
УКУПНО	55,80	719,77	3852,13	5896,74	6344,95	1211,98	1864,88	319,17

извор података: РГЗ СКН Косјерић

По механичком саставу и хемијским особинама земљишта у општини можемо поделити на две основне групе и то лака зељишта са повећаном киселости и те-

жа земљишта приближно неутралне рН вредности. Земљишта прве групе се претежно налазе на већим надморским висинама и уз мелиоративне поправке у сми-

слу киселости одлична су за воћарску производњу. Други тип земљишта карактеристичан је за равничарски део општине и на њему се претежно гаје житарице и крмно биље.

На територији општине Косјерић наводњава се 160 ха пољопривредног земљишта, а наводњавање користи 267 пољопривредних газдинстава. Највише се наводњавају воћњаци (посебно малињаци) на површини од 96 ха, затим оранице и баште- 62 ха, ливаде 1 ха и остали стални засади 2 ха. По начину наводњавања 56% се наводњава површински, 21,2 % орошавањем и 22,8% кап по кап. Главни извори воде за наводњавање су: подземне воде на газдинству 30,2%, површинске воде ван газдинства 28,8%, воде из водовода 24,9%, површинске воде на газдинству 10,2% и остали извори 5,8%.

Укупна површина пољопривредног земљишта у својини Републике Србије која се налази на територији општине Косјерић износи 540,6 ха. Тренутно је 1 ха у закупу, а 10ха се бесплатно даје на коришћење (Институт за воћарство- Чачак). Програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за 2017. годину планирано је да се у закуп да 247 ха државног земљишта.

1.1.7. Вишегодишњи засади

Воћарска производња од свих грана пољопривреде у општини Косјерић има највећи значај. Великом значају воћарства допринели су погодни земљишни, климатски и други услови.

Земљишни покривач у општини Косјерић је разноврстан и неуједначен, а то је последица разних фактора који утичу на стварање земљишта. Пре свега геолошког супстрата, орографске неуједначености, шароликости вегетације као и знатних хидротермичких разлика. Последица шароликог деловања наведених фактора је стварање земљишта која се према стадијуму свог развића могу поделити на генетски развијена, генетски млађа и неразвијена земљишта.

У нашој општини од свих набројаних земљишта по својој генези најраспрострањенија су млада и недовољно развијена земљишта. Формирање ових земљишта је отежано ерозионим дејством површинских вода, чије је деловање израженије на повећаним нагибима. Међутим, ова земљишта су изразито лаке структуре и погодна су за подизање засада воћних врста.

Подручје општине Косјерић је претежно брдско планинско подручје.

Подручје општине Косјерић има **умерено континенталну климу**. За ово подручје карактеристична су умерено топла лета и умерено хладне зиме, блага и дуга прелазна доба. Само највиши делови (преко 800 м. Нв.) имају слабије изражена обележја субпланинске климе, где су лета прохладна, зиме оштре, а температурне амплитуде мале са топлијим јесенима од пролећа.

На основу изнетих података, може се закључити да ова територија у глобалу припада повољној зони за производњу воћа. У подручјима наше општине уочава

се и веома правилан годишњи ток **температура** ваздуха са минимумом у јануару и максимумом у јулу, што се поклапа са периодом максималне вегетације.

Период вегетације у овој области се креће од 220-260 дана. **Релативна влажност** ваздуха на подручју општине се креће од 75-85%, што је уједно и оптимална релативна влажност, чиме се испуњава још један критеријум за успешну производњу воћа.

За средње месечне и годишње **падавине** може се рећи да су неравномерно распоређене. Однос између најкишовитијег месеца и месеца са најмањом количином падавина се креће око 2:1. Количина падавина расте са повећањем надморске висине. Веће количине падавина у Косјерићу, Сечој Реци и Бјелоперици, које се налазе на нижој надморској висини, објашњавају се њиховим положајем заштићеним од ветрова.

Влажност ваздуха је врло значајан климатски елемент за живи свет, пре свега за развој биљака и здравље људи, зависи директно од температуре ваздуха и падавина, а посредно од осталих климатских фактора.

Осунчаност је битан климатски фактор јер утиче на осунчавање и смањење интензитета сунчеве инсолације, спречава израчивање из земљишне површине чиме улажу колебање температуре.

Просечна годишња **облачност** на подручју наше општине је 65% покривености неба, што није мала вредност. Најмања просечна облачност је у августу (46%), а највећа у новембру (81%).

Дужина безмразног периода у току године, односно време од појаве задње **слане** у пролеће до прве у току јесени утиче на избор појединих врста и сората за гајење. Дужи период без слане омогућује гајење већег броја биљних врста и сората. Период појаве слане на подручју наше општине је од септембра до маја са најчешћим јављањем у марту у просеку 9,1 дан. Просечан први дан са појавом слане је 12 октобар а последњи је 4 мај, тако да просечно трајање периода без слане износи 161 дан. За узгој воћа нарочито је значајна појава задње слане у пролеће која може да умањи или потпуно уништи целокупан род појединих гајених култура.

Појава **града** везана је за краћи период и уже подручје деловања. Просечно се јавља један дан годишње са највећом честином појаве у јулу од 0,3 дана. Некада прође и више година без појаве града.

Појава **ветра** је највећа зими а најмања у пролеће. Најређе се јављају јужни ветрови. Најчешћа је појава ветра из правца северозапада. Највећа средња брзина ветра јавља се у априлу 1,8 метара у секунди, а најмања у децембру 0,7 метара у секунди.

У општини Косјерић под воћњацима се налази 2.379 ха што чини 17,79% од укупно коришћеног пољопривредног земљишта. Од укупне површине под воћњацима плантажних воћњака има 1604 ха (67,42%), а екстензивних 776 ха (32,62%). Овај податак нам говори о подизању све више интензивних воћних засада нарочито задњих десет година кроз разне подстицајне мере локалне самоуправе и ресорног министарства.

У пољуду површина под воћним врстама престављено је у следећој табели:

јабуке	крушке	кајсије	вишње	шљиве	ораси	лешници	остало	малине	купина	јагода	Остало боби- часто воће
86	27	1	12	1684	24	5	18	503	10	2	9

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Из приложене табеле се види да највећи значај за општину Косјерић у погледу воћарске производње имају воћне врсте малина и шљива које и заузимају највеће површине.

Развојем воћарства активира се боља запосленост сеоског газдинства, при чему се сви чланови породице укључују у производњу, нарочито у периоду бербе. У систему интензивног гајења, део воћарске производње је намењен извозу, део домаћем тржишту, а мањи део породичној потрошњи.

Малина се по подацима РЗС гаји на површини од 503 ха, а реално задњих година та површина је дуплирана и укупна годишња откупљена количина зависно од године, а према подацима хладњача које откупљују овај производ износи 6000-8000 тона малине. У последњих 30-так година производња малине је постала веома значајна и економски најисплативија делатност биљне производње у Косјерићу.

Шљива се на подручју наше општине гаји на површини од 1684 ха, број родних стабала је 586.032, просечан принос по стаблу износи 20-25 кг. Род шљиве је веома нестабилан из разлога спорог увођења новог сортиментa и слабе агротехнике, помотехнике и заштите од болести и штеточина. Род шљиве на подручју општине креће се од 3000 тона у неродним годинама до 5000 тона у родним годинама. Укупна количина на бази горе наведене производње љуте ракије је 74765 тона или близу 75 вагона по години.

Тим подацима обухваћене су површине под старим аутохтоним сортама шљиве (трновача, рановача, маџарка, црвена ранка) и новијим (стенлеј и Ча-селекције). У већини случајева ради се о екстензивној производњи, што у прилог тога говори наведени принос. По производњи шљиве и квалитетне ракије Косјерићки крај је познат од давнина, међутим у новије време ту производњу

је потисла производња малине, са бољом економском експлативношћу гајења.

Општина Косјерић поседује добре агроколошке услове за гајење и других воћних врста (јагода, јабука, купина, крушке, дуње и др.)

1.1.8. Сточни фонд

После производње малина и шљива, сточарство је најважнији сегмент пољопривредне производње у општини Косјерић. Међу најзначајнијим гранама сточарске производње је говедарство (млеко и товно) и овчарство, док су свињогојство и живинарство мање заступљене гране сточарства, а претежно су оријентисане за сопствене потребе, а у мањој обиму и за тржиште. У погледу природни услова може се рећи да су они на подручју општине Косјерић идеални за бављење сточарском производњом. На већим надморским висинама добро успевају траве па ово подручје обилује мноштвом пашњака, природни и сејаних ливада, као и другог крмног биља. У равничарским деловима општине добро успевају житарице што даје одличну базну основу за развој сточарства. Ограничавајући фактори у сточарској производњи су: већа исплативост воћарске производње, отежан пласман, нестабилне цене и недостатак адекватних објеката (фарми) за држање домаћих животиња. У општини Косјерић од укупне површине коришћеног пољопривредног земљишта (13.374 ха), ливада и пашњака има 8.415 ха (62,92 %), а ораница и башта 2.406 ха (17,99 %). Од укупне површине под ораницама и баштама под житима има 1373 ха, махунаркама 17 ха и крмним биљем 772 ха. Ови подаци нам јасно говоре о великом значају сточарске производње и великим површинама под ливадама, пашњацима, крмним биљем, житарицама и махунаркама као основе за овај вид производње.

У погледу објеката расположивих за држање стоке престављени су у следећој табели:

Објекти за смештај говеда		Објекти за смештај свиња		Објекти за смештај кокошака носиља		Објекти за смештај остале стоке	
број	капацитет	број	капацитет	број	капацитет	број	капацитет
2281	15020	1983	11996	1772	41539	1307	36147

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

У погледу објеката за држање стоке може се констатирати да је њихов број и капацитет далеко већи од тре-

нутног бројног стања домаћих животиња у општини Косјерић.

Пласман домаћих животиња се углавном врши путем накупаца стоке, пијацама а мањи део се предаје регистрованим кланицама.

Број условних грла нам говори о интензивности сточарске производње, а у општини Косјерић највећи број по-

љопривредних газдинстава имају мање од 4 условна грла на газдинству. Ниједно пољопривредно газдинство нема преко 50 условних грла, тј. производња је углавном екстензивна и нема већих фарми.

Табела: Газдинства према броју условних грла

ПГ	Укупно условних грла	≤ 4 УГ	5-9	10-14	15-19	20-49
2447	7800	2385	483	63	11	7

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

У погледу врста стоке која се гаји у општини Косјерић подаци су следећи:

ручју ЛС укупан број ПГ (2447) који се баве узгојем говеда, свиња, оваца и коза и стоке на испаша је

Према Попису пољопривреде из 2012. године на под-

Табела: Број говеда, свиња, оваца, коза и стоке на испаша

ЛС	говеда		свиње		Овце	козе	Стока на испаша			
	укупно	краве	укупно	крмаче			укупно	Овце за приплод	говеда	овце
Косјерић	3800	2643	6757	591	24736	19807	530	109	1058	31

Укупан број ПГ који се баве **говедарством** као граном сточарства на подручју општине Косјерић је 1315 при

чему према броју говеда и величини стада имамо следећу поделу:

1-2 грла		3-9 грла		10-19 грла		20-29 грла	
ПГ	говеда	ПГ	говеда	ПГ	говеда	ПГ	говеда
777	1181	510	2191	21	268	7	160

Највећи број пољопривредних газдинстава има 1-2 говечета, што показује да је ова производња углавном пратећа другим гранама пољопривреде и велико сваштарење у производњи.

Укупан број ПГ који се баве **овчарством** као граном сточарства на подручју општине Косјерић је 1942 при чему према броју оваца и величини стада имамо следећу поделу:

1-2 грла		3-9 грла		10-19 грла		20-49 грла		50-99 грла		100-199 грла	
ПГ	овце	ПГ	овце	ПГ	овце	ПГ	овце	ПГ	овце	ПГ	овце
28	54	695	4534	929	12162	279	7190	10	685	1	111

Из табеле се види да је стање у овчарству нешто боље него у говедарству, па тако највише пољопривредних газдинстава има од 10 до 49 оваца на газдинству.

Укупан број ПГ који се баве **свињарством** као граном сточарства на подручју општине Косјерић је 1620 при чему према броју свиња и величини стада имамо следећу поделу:

1-2 грла		3-9 грла		10-19 грла		20-49 грла	
ПГ	свиње	ПГ	свиње	ПГ	свиње	ПГ	Свиње
891	1393	531	2448	174	2233	24	683

Свињарство је веома слабо развијено, тако да највећи број пољопривредних газдинстава има 1-2 грла свиња и гаји их за сопствене потребе, а ниједно газдинство у општини нема преко 49 грла свиња.

Укупан број ПГ која се баве живинарском производњом је 1998, а по броју живине према величини јата имамо следећу поделу:

1-49 грла	50-99 грла	100-299 грла	300-999 грла	1000-2999 грла
-----------	------------	--------------	--------------	----------------

ПГ	живина	ПГ	живина	ПГ	живина	ПГ	живина	ПГ	живина
1972	23802	17	1018	8	1189	-	-	1	1510

Из табеле се види да највећи број пољопривредних газдинстава има 1-49 грла живине, па је ова производња углавном за сопствене потребе газдинства и мањег је значаја у општини и поред погодних услова за бављење овом производњом.

У погледу пчеларства на подручју општине Косјерић има 2.390 кошница, пчелари су углавном организовани у оквиру Удружења „Миладин Зарић Мишо“ преко кога и продају своје производе. Пчеларство из године у годину има све већу перспективу из разлога стабилног тржишта пчелињим производима.

Поред биљне производње, сточарство је по рангу најстабилнији фактор за стабилизацију пољопривредне производње у нашој општини. Међу најзначајнијим гранама сточарске производње је говедарство (млеко и товно) и овчарство, док свињојство и живинарство су мање заступљене, а претежно за сопствене потребе газдинства, а у мањој количини и тржишту.

За **говедарску** производњу може се рећи да је и даље на екстензивном нивоу. Од раса највише је заступљено домаће шарено и сименталко говече, затим источно фризиско само на узорнијим фармама. Просечна млечност у току лактације износи око 4.000 литара. Последњих година увођењем вештачког осеменавања као један од начина селекције знатно су се поправили производне особине у говедаству.

Овчарство

Развоју овчарске производње још увек се не придаје већи значај иако зато има изванредних природних ресурса и економске оправданости. Овце су веома рентабилне животиње са мало захтева у смислу исхране, неге и држања, корисне за побољшање квалитета пашњачких површина. У нашој општини од расног састава оваца присутне су следеће расе: праменка (сјенички сој), а у новије време се постепено уводи виртемберг и мелези у типу праменке и виртемберга. У нашој општини узгој оваца је пре свега намењен за месо.

С обзиром да је ово брдско планинско подручје није ни чудо што говедарска производња представља значајан фактор у стратегији развоја пољопривреде. Интензивирањем сарадње са индивидуалним произвођачима у наредном периоду треба тежити:

-побољшању расног састава;

-унапређењу производње и повећању обима производње сточне хране;

Мере које се морају систематски спроводити су:

- повећање броја крава;
- примењивање вештачког осеменавања свих грла;
- набавка квалитетног семена за вештачко осеменавање;
- вођење матичне евиденције и контрола производних својстава;
- оржавање смотра и изложби стоке.
- уредно спроводити контролу здравственог стања;
- финансијски помоћи ову производњу од стране Фонда за развој пољопривреде кроз разне видове (регреси, премије, субвенције, повољни кредити).

Што се тиче овчарске производње, треба настојати да се иста омасови и поправи расни састав. У појединим брдско- планинским газдинствима постоје услови за подизање озбиљних фарми и преко 50 грла (велике површине под пашњацима и другим површинама које се немогу искористити за гајење других биљних култура). Такође инсистирати на изради савремених објеката за смештај оваца, који би били рентабилни и брзо исплатљиви. Извршити и мелиорацију пашњака, ради побољшања квалитета испаше, па самим тим утицати на повећање брзине прираста.

Поред тога што се овце тренутно гаје само за месо, требало би стимулирати гајење истих и ради млека (сиреви, кисело млеко), вуне и коже (организовати откуп).

1.1.9. Механизација, опрема и објекти

У погледу опремљености механизацијом, опремом и објектима може се рећи да није на адекватном нивоу за успешну и економски исплативу производњу. Највећи проблем је у старости механизације (преко 20 година) као и спором увођењу нових технолошких решења. Подстицајним средствима ресорног министарства и Фонда за развој пољопривреде општине Косјерић постоје одређени помаци и у овој области али су они још увек недовољни.

Укупан број пољопривредни газдинстава која поседују једноосовинске тракторе на подручју општине Косјерић је 751, двоосовинске 1309 и комбајне 73 пољопривредна газдинства.

Табела: бројно стање трактора и комбајна према њиховој старости

Једноосовински трактори		Двоосовински трактори		комбајни	
укупно	старији од 10 година	укупно	старији од 10 година	укупно	старији од 10 година
760	735	1430	1373	82	80

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Из табеле се јасно види да 96,7 % трактор у општини има старост већу од 10 година, слична је ситуација и код комбајна што указује на катастрофално стање у погледу осавремењавања механизације на газдинству.

У погледу опремљености прикључним машинама ситуација није ништа боља у погледу броја и старости прикључака.

Табела: бројно стање прикључних машина у општини Косјерић

Берачи кукуруза	Плугови	Тањираче	Дрљаче	Сетво- спремачи	Ротофрезе	Растурачи мине- ралног ђубрива	Растурачи стајњака	Сејалице	Прскалице	Приколице	Косилице
14	968	141	797	3	293	64	57	220	530	1124	1028

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

У погледу објеката расположивих за држање стоке представљени су у следећој табели:

Објекти за смештај гове- да		Објекти за смештај свиња		Објекти за смештај коко- шака носиља		Објекти за смештај остале стоке	
број	капацитет	број	капацитет	број	капацитет	број	капацитет
2281	15020	1983	11996	1772	41539	1307	36147

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

У погледу објеката за смештај стоке запажа се недостатак савремених објеката који би одговарали стандардима и захте-
вима ЕУ.

Табела: објекти за смештај пољопривредних производа на газдинству

Кошеви за кукуруз		Амбари		Силоси	
број	капацитет, м3	број	капацитет, м3	број	капацитет, м3
220	2739	202	5357	45	1941

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Табела: сушаре и објекти та силажу на газдинству на територији општине Косјерић

Сушаре		Објекти за силажу	
број	капацитет, м3	Број	капацитет, м3
111	1588	65	11570

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Табела: објекти за смештај пољопривредних машина и опреме и хладњаче на газдинству на територији општине Косјерић

Објекти за смештај пољопривредних машина и опреме		Хладњаче	
број	капацитет, м2	Број	капацитет, м2
927	34315	15	3674

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

У погледу објеката за одлагање и смештај стајњака мо-
же се рећи да постоје само код већих фармера и то су

углавном ткз. осочне јаме, а пошто у погледу сточарства
у општини доминирају пољопривредна газдинства чија

је производња углавном за сопствене потребе, одлагање стајњака се врши на неадекватан, примитиван начин.

1.1.10. Радна снага

У погледу радне снаге због присуства негативне миграције становника из села у град, као и лоше старосне структуре може се рећи да су пољопривредна газдинства на подручју општине Косјерић са малим бројем чланова.

Табела: Газдинства према броју чланова и стално запослених на газдинству на територији општине Косјерић

Укупно	1-2 лица	3-4	5-6	7 и више лица
2949	1934	825	179	11

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Табела нам говори да је највећи број газдинстава са 1-2 члана на породичном газдинству.

Табела: носиоци ,чланови газдинства и стално запослени на породичном газдинству

Носилац	Чланови породице и рођаци који су обављали пољопривредну активност на газдинству	Стално запослени на газдинству
2883	3987	5

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Приметан је веома мали број (5) стално запослених на газдинству.

Табела: Годишње радне јединице ангажоване радне снаге у пољопривреди на територији општине Косјерић

Годишње радне јединице				
Укупно	Носиоци газдинства	Чланови породице и рођаци који су обављали пољопривредну активност на газдинству	Стално запослени на газдинству	Сезонска радна снага и радна снага под уговором
3644	1572	1909	5	157

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

У погледу односа између стално запослених на газдинству и сезонске радне снаге већи је број годишњих радних јединица сезонске радне снаге. Ово се може обја-

снити сезонским карактером појединих производних циклуса (берба малине, вађење кромпира, купљење шљива, балирање итд.)

Табела: Управници (менаџери) на пољопривредним газдинствима у општини Косјерић

Управници/ ниво обучености					
Само пољопривредно искуство стечено праксом	Курсеви из области пољопривреде	Пољопривредна средња школа	Друга средња школа	Пољопривредна виша школа или факултет	Друга виша школа или факултет
2116	4	22	685	20	102

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Према стручној спреми и нивоу обучености на пољопривредним газдинствима запажа се недостатак стручних кадрова, тако да већина домаћинстава своју производњу заснива само на искуству стеченом у прак-

си. Од 2949 управника на газдинству 591 (20%) су жене, а 2358 (80%) мушкарци.

Табела: Сезонска радна снага и лица ангажована на основу уговора према годишњој радној јединици и правном статусу на територији општине Косјерић

Породична газдинства				Газдинства правних лица			
Сезонска радна снага		Лица ангажована на основу уговора		Сезонска радна снага		Лица ангажована на основу уговора	
ПГ	ГРЈ	ПГ	ГРЈ	ПГ	ГРЈ	ПГ	ГРЈ
1164	156	1	1	1	0	-	-

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

У породичним газдинствима ангажована радна снага је највише у облику сезонске радне снаге, тако да од укупно 157 годишњи радни јединица, сезонска радна снага оствари 156 ГРЈ.

Веома је негативна и старосна структура пољопривредне радне снаге и она је просечно већа од 50 година.

1.1.11. Структура пољопривредних газдинстава

Укупан број пољопривредних газдинстава на подручју општине Косјерић је 2949, а укупан број домаћин-

става на подручју ЈЛС је 4213, процентуално учешће ПГ у укупном броју домаћинстава износи 70 %.

Укупна површина коришћеног пољопривредног земљишта износи 13374 ха или 37,36% од укупне површине општине Косјерић. Према структури коришћеног пољопривредног земљишта оранице и баште чине 2.406 ха (17,99%), ливаде и пашњаци 8.415 ха (62,92%), воћњаци су на површини 2379 ха што чини 17,79 %, окућница, расадници и остало је на остатку искоришћених пољопривредних површина.

Табела: Газдинства према величини коришћеног пољопривредног земљишта на територији општине Косјерић (до 10 ха)

Укупно		<1 ха		>1- <2 ха		>2- <5 ха		>5- <10 ха	
ПГ	ха	ПГ	ха	ПГ	ха	ПГ	Ха	ПГ	ха
2949	13374	388	220	443	686	1101	3722	774	5429

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Табела: Газдинства према величини коришћеног пољопривредног земљишта на територији општине Косјерић (преко 10 ха)

>10- <20 ха =		>20- <30 ха =		>30- <50 ха =		>50- <100 ха =		100 ха<	
ПГ	ха	ПГ	ха	ПГ	ха	ПГ	Ха	ПГ	ха
214	2714	23	539	2	63	-	-	-	

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Просечна површина коришћеног пољопривредног земљишта по газдинству у општини Косјерић износи 4,54 ха, највећи број пољопривредних газдинстава (1101) користи од 2-5 ха пољопривредног земљишта.

У погледу броја условних грла домаћих животиња по ха коришћеног пољопривредног земљишта износи 0,58 што указује на екстензивност сточарске производње.

Табела: Газдинства према броју условних грла

ПГ	Укупно условних грла	≤ 4 УГ	5-9	10-14	15-19	20-49
2447	7800	2385	483	63	11	7

Извор: РЗС, Попис пољопривреде 2012.

Највећи број пољопривредних газдинстава на подручју општине Косјерић има мање од 4 условна грла говеда.

1.1.12. Производња пољопривредних производа

Укупна површина расположивог земљишта на подручју општине Косјерић износи 25326 ха. Од тога укупна површина коришћеног пољопривредног земљишта на подручју општине је 13374 ха, а постали део је пољопривредно некоришћено земљиште (1.134 ха),

шумско земљиште (9574 ха) и остало земљиште (1244 ха).

Према подацима пописа пољопривреде из 2012.године на подручју општине Косјерић биљна производња се одвија на 13374 ха.

- 168 ха чине окућнице или 1,26 %
- 2406 ха чине оранице и баште или 17,99%
- 8415 ха чине ливаде и пашњаци или 62,92%
- 2379 ха чине воћњаци или 17,79%
- 5 ха чине расадници или 0,04%
- 1 ха је под осталим културама или 0,01%

Табела: Производња најзначајнијих ратарских и повтарских култура у општини Косјерић

Култура	Површина ха	Просечан принос т/ха	Укупно тона
пшеница	260	4	1040
кукуруз	634	7	4438
овас	337	3	1011
јечам	43	3,5	150,5
кромпир	220	25	5500
Укупно	1494		12139,5

Најзначајнија ратарска култура на подручју општине Косјерић је кукуруз, а повтарска кромпир.

Табела: Производња најзначајнијих воћних врста у општини Косјерић

Воћна врста	Површина ха	Просечан принос т/ха	Укупно тона
шљива	1684	3,5	5894

малина	503	8,5	4276
јабука	86	6,5	559
крушка	27	5,5	149
купина	10	10	100
јагода	2	10	20
Укупно	2312		10998

У погледу сточарске производње најзначајније гране су говедарство, овчарство, свињарство, а у задњих година приментна је експанзија пчеларства.

Укупан број условних грла стоке на територији општине Косјерић износи 7800. Бројно стање по врстама домаћих животиња је следеће:

- Говеда 3800
- Свиње 6757
- Овце и козе 25266
- Живина 27519
- Кошнице пчела 2390

Укупна телесна маса свих врста домаћих животиња које се гаје на територији општине Косјерић износи 3900 тона. Производња млека по процени општинске пољопривредне службе износи око 20 тона дневно, од чега у организованом откупу се преузме око 12 тона млека. Укупна годишња производња млека процењује се на износ од 7300 тона. Производња телећег и јунећег меса, као и крава излучених из приплода процењује се на 290 тона на годишњем нивоу. У погледу јагњећег меса годишња производња је 600 тона. Производња јаја се процењује у износу од 4,3 милиона комада (258 тона). Производња прасећег меса износи 183 тоне на годишњем нивоу. У погледу производње меда она се процењује на количину од 25 тона годишње.

- Укупна бруто производња производа добијених од сточарства износи 8656 тона.
- Укупна бруто производња гајених биљних култура (ратарске и воћарске) без производње крмног биља износи 23137,5 тона годишње.

По наведеним показатељима учешће сточарске производње у укупној годишњој производњи износи 28 %, а биљња производња има већи значај и њено учешће у укупној производњи износи 72 %.

У погледу општих услова за развој интегралне и органске производње, а на основу земљишних и агро-еколошких услова може се закључити да постоје идеални услови за развој ове производње. Међутим, постоје и лимитирајући фактори који се огледају пре свега у малом локалном тржишту за овим производима, неорганизованим откупом ових производа и великом удаљеношћу од већих пијаца на којима се врши промет ових производа (Београд, Нови Сад итд.)

1.1.13. Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника

У области пољопривреде у општини постоје регистрована следећа удружења и земљорадничке задруге:

- Зем. Задруга „Ражанка“, Ражана
- Зем. Задруга „Косјерић“, Косјерић
- Зем. Задруга „Малинари“, Косјерић
- Удружење пчелара „Миладин Зарић- Миша“, Косјерић
- Удружење произвођача малине „Црвено злато“, Косјерић
- Удружење произвођача јагодичастог воћа „Плодови Повлена“, Маковиште
- Пољопривредно туристичко удружење произвођача „Шитак“, Бјелоперица
- Пољопривредно туристичко удружење „Ера“, Ражана
- Удружење сеоског туризма „Весник“, Мионица
- Удружење произвођача оваца „Винтерберг“, Косјерић
- Удружење риболоваца „Скрапез“, Косјерић
- Ловачко Удружење „Косјерић“, Косјерић

Мада број задруга и удружења задовољава потребе сеоског становништва, ипак је проблем што многа од њих немају активан статус и њихове активности су редуковане. Може се рећи да тренутно из области пољопривреде једино су активна Удружење произвођача малине „Црвено злато“, Удружење произвођача јагодичастог воћа „Плодови Повлена“ и Удружење пчелара „Миладин Зарић- Мишо“. Тренутно у општини Косјерић не постоји ниједна активна Земљорадничка задруга. У области руралног туризма активно је Удружење „Весник“ из Мионице код Косјерића. Проблеми активних удружења су углавном финансијске природе из разлога непостојања почетног капитала за реализацију њихових активности. У погледу степена њихове организованости и нивоа професионализације и расположивости адекватног управљачког кадра стање нимало није задовољавајуће. Упрвљачи кадар Удружења чине његови чланови који су пољопривредни произвођачи без стручне спреме и искуства у руковођењу истих.

1.1.14. Трансфер знања и информација

На подручју општине Косјерић активне су две научне установе и то Институт за Крмно биље из Крушевца и Институт за Воћарство из Чачка, Пољопривредна саветодавна, стручна служба „Ужице“ из Ужица. У оквиру Општинске управе постоји одсек за локално економски развој који врши послове везане за пољопривреду и водопривреду који су у надлежности ЈЛС. На предлог Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде да општине формирају локалне Фондове за пољопривреду, општина Косјерић је међу првим општинама основала „Фонд за развој пољопривреде општине Косјерић“ који поред активности у погледу расподеле подстицаја за пољопривредна газдинства има активну улогу у трансферу знања пољопривредницима заједно са одсеком за локално економски развој. Током године а нарочито зимског периода организује се велики број предавања са најактуелнијим темама где су управо пре-

давачи професори наших факултета, Института за крмно биље из Крушевца, саветодавци ПССС „Ужице“ из Ужица и други еминентни стручњаци из области пољопривреде и руралног развоја.

На подручју општине Косјерић „Брдо Град“, Институт за воћарство из Чачка има воћни расадник малина па је присутан на овом терену у производњи садница и има одређени број одабраних домаћинстава чију производњу прати и својим стручним саветима доприноси повећању приноса воћарских култура.

Институт за Крмно биље из Крушевца већ пету годину спроводи пројекат „Унапређење сточарске производње на територији општине Косјерић кроз увођење травно-легуминозних смеша“. Овај пројекат је увелико оживео и одабрани фармери добијају кроз пројекат бесплатно травно-легуминозне смеше, минерално ђубриво, кречни материјал и стручне савете везане за правилан начин припремања сточне хране.

У протеклом периоду на подручју општине Косјерић ПССС Ужице са својим стручним службама, деловала је на више начина: одржане су многобројне едукације путем зимских семинара за пољопривредне произвођаче, радионица по МЗ и домаћинствима пољопривредних произвођача, едукације одабраних пољопривредних газдинстава тј. произвођача путем посета и путем писаних стручних часописа тј. билтена и др. Даље у 2012. години добијена је и постављена мала метеоролошка станица-„метос“ на подручју села Варде, за праће-

ње битних параметара (температуре, количине падавина, влажности ваздуха, влажности листа, брзине ветра и др.), за коју је инсталиран програм за најаву биљних болести код малине, јабуке и кромпира. У 2013. години на основу пројекта где су партнери били Федерални завод за пољопривреду кантона Сарајева и ПССС Ужице добијене су још две метеоролошке станице које су постављене на локацијама наше општине где је најразвијенија воћарска производња (село Сеча Река и Маковиште). Такође, организовано је прикупљање преко 1200 узорка земљишта и урађена бесплатна агрохемијска анализа земљишта и дате препоруке поправке и ђубрења и др. У 2014. години преко ПССС „Ужице“ прегледано је више од 400, а 2015. и 2016. године по 200 узорка земљишта и дате бесплатне препоруке ђубрења. Ова служба је овлашћена и за сузбијање Амброзије па је сваке године активна на нашем терену како би се сузбијо овај алергогени коров. ПССС „Ужице“ на поручију општине Косјерић има 30 одабраних (FADN) газдинстава чију производњу уредно прати и стручним саветима доприноси да она буде економски исплатива.

Од медија велики значај у информисању пољопривредника имају регионална Телевизија „Лав“ из Ужица и регионална Телевизија „Телемарк“ из Чачка које су присутне на територији наше општине. На локалу постоји „Радио 106“ који уредно прати збивања везана за пољопривреду на територији ЈЛС.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Регреси	100.1	1.900.000,00	900,00	/	/	58.500,00
				600,00			
	УКУПНО		1.900.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Кредитна подршка	100.2	400.000,00	/	50%	/	/
	УКУПНО		400.000,00				

Табела 3. Мере руралног развоја

Ред-ни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	800.000,00	/	50%	25.000,00	/
2.	Управљање ризицима	104	1.000.000,00	/	100%	/	/
3.	Развој техничко-технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју	305	600.000,00	/	100%	/	/
УКУПНО			2.400.000,00				

Табела 4. Посебни подстицаји

Ред-ни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	Подстицаји за спровођење одгајивачких програма, ради остваривања одгајивачких циљева у сточарству	401	800.000,00	/	100%	/	83.333,00
2.	Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју	402	400.000,00	/	100%	/	/
УКУПНО			1.200.000,00				

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1.	/	/	/	/	/	/	/
УКУПНО			/	/			/

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	5.900.000,00
Планирана средства за директна плаћања	1.900.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	400.000,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	2.400.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	1.200.000,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	/
Пренете обавезе	141.833,00

1.3. Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике

Циљна група овог програма су регистрована пољопривредна газдинства-физичка лица, њихови носиоци као и чланови пољопривредног газдинства, чланови регистрованих удружења, незапослени са евиденције Национална службе за запошљавање, предузетници и правна лица регистрована у Националном регистру пољопривредних газдинстава.

Општина Косјерић овим програмом настоји да буде креатор и промотер развоја пољопривреде и руралног развоја стварањем повољних услова у складу са природним потенцијалом и потребама самих произвођача, кадровским и пословним решењима и финансијском подршком расположивим буџетским средствима за ову намену. Имајући у виду специфичност средине у којој се програм спроводи - повољан географски положај и климатски услови за развој пољопривреде и привреде, са добром путном инфраструктуром између градског и руралног дела општине, здрава еколошка средина, као и задовољавајући ресурси за развој, пре свега сточарства и воћарства, даљи развој пољопривреде ће се базирати на развоју, организовању и модернизовању сточарске и уопште пољопривредне производње, а са циљем подизања профитабилности у пољопривреди.

Локална самоуправа општине Косјерић настоји да подстакне пољопривредне произвођаче на удруживање као и на добру организованост, информисаност и квалитетан рад уз подршку пољопривредних служби, сервиса и организација, а даље и у правцу формирања задруга које ће објединити удружења са територије општине Косјерић и омогућити повољније услове који се обезбеђују удруживањем, пре свега почетне инпуте за пољопривредну производњу и лакши и сигурнији приступ тржишту.

Мере наведене у овом Програму довешће до подизања квалитета живота корисницима мера као и до подизања продуктивности и ефикасности пољопривредне производње.

Као показатељ успешности наведених мера узет је број пољопривредних газдинстава која су у претходним годинама, користећи субвенције општинског Фонда за развој пољопривреде пре свега за набавку

сертификованог садног материјала, опреме за наводњавање, субвенционисање износа припадајуће камате на одобрене пољопривредне кредите, регресирање вештачког осемењавања крава и крмача, финансијску подршку пчеларима, стрелцима на противградним станицама, подршке добрим развојним пројектима, финансијској помоћи у области вођења матичних евиденција у говедарству и овчарству и програмом стручног усавршавања пољопривредника и пољопривредних стручњака су значајно побољшани услови за бављење пољопривредном производњом у општини Косјерић. Исто тако, обзиром и на велику незапосленост, све већи број људи се враћа на своја напуштена газдинства у руралне делове и заснива заседе воћних култура са главним акцентом на воћним врстама малине и шљиве, али и увођење нових врста као што су култивисана високожбунаста боровница, дуња, леска, купина, крушка и рибизла. Уз помоћ субвенција Фонда за развој пољопривреде општине Косјерић, ова мере дале су добре резултате у претходном периоду, а напредак је постигнут и у сточарској производњи нарочито побољшањем расног састава кроз меру регресирања вештачког осемењавања крава и крмача и вођења основних матичних евиденција у сточарству.

Како би се постигла већа продуктивност и ефикасност пољопривредне производње, боља искоришћеност капацитета као и упућеност пољопривредника у савремене тенденције и праксе, пре свега у сточарству и воћарству, једна од мера Програма су едукације пољопривредних произвођача из области пољопривреде за коју покажу интересовање, а које су главни основ за постизање горе наведеног, заснивање огледних поља као редионица на отвореном у сарадњи са Институцијама из област пољопривреде, посете изложбама и сајмовима пољопривреде пре свега сајму пољопривреде у Новом Саду како би имали прилику за размену искуства са пољопривредним произвођачима из другог округа и региона.

1.4. Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја:

Информисање потенцијалних корисника о мерама које су дефинисане Програмом локалне самоуправе вршиће се:

- путем штампаних обавештења које ће бити назначена на огласним таблама месних заједница и општинске управе,
- посредством председника месних заједница,
- путем трибина које ће одсек за локално економски развој- пољопривредна служба општинске управе одржавати у месним заједницама где ће се корисници ближе упознати са условима и могућностима које програм нуди,
- путем регионалних телевизија и радија,
- давањем информација у самој пољопривредној служби Општинске управе општине Косјерић усменим и телефонским путем,
- путем сајта општине Косјерић на чијој ће се насловној страни налазити вест са информацијама у вези Програма и свом неопходном документацијом за конкурисање.

1.5. Мониторинг и евалуација/надзор реализације

Председник општине доносиће Одлуке, Конкурсе и др. документа везана за услове неопходне за добијање подстицаја, а само праћење реализације мера вршиће одсек за локално економски развој и одсек за буџет и финансије општинске управе, свако у свом домену деловања, тако што ће статистички обрадити (пописати) податке који су очигледни показатељи ефикасности програма и извршити контролу на пољопривредном газдинству и том приликом анкетирати кориснике мера Програма. Ти показатељи се односе на:

- измене и побољшање расног састава кроз широку примену вештачког осемењавања
- набављену опрему у пчеларству
- подизања нивоа знања у области воћарске производње
- подизање огледних поља са травно- легуминозним смешама прилагођених географским условима
- развој пчеларства кроз подизање нивоа знања и осавремењавање

Затим ће се кроз анкете спровести анализа колико су спроведене мере допринеле побољшању квалитета пољопривредне производње и уопште колико су утицале на мотивацију становништва за бављење пољопривредом.

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив мере: РЕГРЕСИ Шифра мере: 100.1.

2.1.1. Образложење

На територији општине Косјерић доминира сименталска раса говеда која са домаћим шареним говећетом у типу сименталца чини око 97 % од укупног броја говеда, а само мали проценат чини раса холштајн. Обзиром на веома повољне географске, кли-

матске и остале услове који се односе и на велику заступљеност ливада и пашњака и дугу традицију гајења говеда, сточни фонд у погледу бројности на индивидуалним пољопривредним газдинствима, осцилира. Овом производњом доминирају мали произвођачи и општи проблем представља одрживост ове производње као и низак генетски потенцијал говеда, тако да је регресирање вештачког осемењавања крава семеном елитних бикова препознато као мера која ће утицати на побољшање расног састава у говедарству. Поред тога наведена мера, кроз побољшање расног састава говеда, доприноси и повећању производње и квалитета млека а на тај начин и до повећане мотивисаности пољопривредника да сачувају грла у производном запату и да почну да повећавају њихов број.

На територији општине Косјерић укупно има 3800 грла говеда. Од прерадних капацитета, на подручју општине постоји „Млекар МИН“ која врши откуп и прераду млека, а урађена је по стандардима ЕУ, капацитета 10.000 литара, која дневно откупљује 4 тоне млека и велику пажњу поклања не само количини већ и квалитету што такође указује на оправданост мере регресирања вештачког осемењавања крава. Овом мером планира се и регресирање вештачког осемењавања крмача у износу од 600 динара по осемењеној крмачи. У погледу расног састава у свињарству доминирају мелези ландраса, јоркшира и пијетрена, поправком расног састава кроз вештачко осемењавање крмача добија се већи прираст, бољи квалитет меса и већи рандман меса. У општини Косјерић има 6757 свиња, од прерадних капацитета постоји савремена кланица и прерада меса фирме „Дивчибарац“ која се налази у селу Ражана у непосредној близини Косјерића.

2.1.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

Стабилност прихода пољопривредних газдинстава, повећање производње и побољшање продуктивности и квалитета производа, смањење трошкова производње, раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта као и усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политиком и праксом.

Специфични циљеви:

Одрживост квантитета у говедарству и свињарству и унапређење генетског потенцијала тј. побољшање расног састава говеда и свиња, које ће допринети повећању квалитета и квантитета млека и меса, као и контролисана репродукција говеда и свиња.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Национални програм за пољопривреду Републике Србије није усвојен.

2.1.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници су физичка лица - носиоци комерцијалног породичног пољопривредног газдинства

са територије општине Косјерић, уписана у Национални регистар пољопривредних газдинстава, који ће активности реализовати на подручју општине Косјерић.

2.1.5. Економска одрживост

У оквиру Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Косјерић, код мере директних плаћања подстицаји за пољопривредна газдинства су мале вредности и корисници нису у обавези да доставе Бизнис план, тј. подносилац захтева за ову меру не мора да докаже економску одрживост.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике

- Пољопривредна газдинства са територије општине Косјерић, уписана у Национални регистар пољопривредних газдинстава, а која су у активном статусу за

2017. годину и која грла узгајају на подручју општине Косјерић.

- Грла морају бити у власништву носиоца или члана регистрованог пољопривредног газдинства.

- Само услуге реализоване у току календарске 2017. године могу се сматрати прихватљивим на надокнаду трошкова.

- У току једне календарске године, регистрована пољопривредна газдинства имају право само на прво вештачко осемењавање јуница, крава, назимица и крмача.

- У току календарске године, регистрована пољопривредна газдинства могу поднети само један захтев за регрес (за сва грла осемењена у току године на газдинству)

2.1.7. Специфични критеријуми

Нема

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1.	Реграс за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције

Није предвиђено рангирање корисника. Планирано је да Конкурс буде отворен током године до утрошка средстава одређених овим Програмом.

2.1.10. Интензитет помоћи

Регресирање вештачког осемењавања крава вршиће се у фиксном износу од 900,00 динара по грлу, а крмача са 600,00 динара по осемењеној крмачи.

2.1.11. Индикатори/показатељи

Редни-број	Назив показатеља
1.	Број пољопривредних газдинстава која су остварила регрес за вештачко осемењавање крава и крмача
2.	Број нових грла која су резултат мере

2.1.12. Административна процедура

Мера ће бити спроведена у смислу доношења Одлуке и објављивања Конкурса од стране Председника општине Косјерић, административно техничке послове спроводиће одсек за локално економски развој пољопривредна служба канцеларија број 7, а пренос средстава крајним корисницима вршиће одсек за финансије и буџет. Инвестиције које ће се финасирати у оквиру ове мере ће се спроводити кроз Јавни позив или Конкурс за подношење захтева са прецизираним условима

и неопходном документацијом уз спровођење што боље информисаности.

Достављени захтеви биће административно проверени од стране пољопривредне службе канцеларија бр. 7 у погледу комплетности и административне усаглашености и прихватљивости у складу са општим и специфичним критеријумима за ову меру.

Захтеви се подносе од стране корисника на образцу који прописује надлежни орган, а који садржи основне податке подносиоца захтева (име и презиме, место становања, број пољопривредног газдинства, контакт телефон, број текућег рачуна код пословне банке).

Захтев садржи и број ушне маркице осемењеног грла као и списак неопходне документације у складу са условима који су раније прописани. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је захтев потпун, поднет на време, да ли су услови за одобравање захтева испуњени и да ли је приложена тражена документација: Потврда о активном статусу у Регистру пољопривредних газдинстава у текућој години, Фотокопије Пасоша грла која су осемењена, Фотокопија наменског рачуна подносиоца захтева, Фотокопија Картона вештачког осемењавања издатог од стране ветеринарске станице или амбуланте која је извршила осемењавање на коме мора бити уписан број ушне маркице грла, уредно потписан и печатан од стране извршиоца мере. За захтеве који се односе на осемењавање крмача, потребна је сва горе наведена документација осим копија пасоша.

Захтеви који се поднесу комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса биће прегледани и исплаћени по редоследу њиховог пристизања.

2.2. Назив мере: КРЕДИТНА ПОДРШКА

Шифра мере:100.2.

2.2.1. Образложење

Ова мера је предвиђена као подршка пољопривредним произвођачима, који имају регистровано пољопривредно газдинство у активном статусу, предузетницима и правним лицима која су уписана у Централни регистар пољопривредних газдинстава која ће им омогућити олакшани приступ коришћењу кредита у погледу доласка до обртних финансијских средства у текућој години.

Ова мера подразумева одобравање субвенције на краткорочни динарски кредит који ће бити одобрен током 2017 године, са роком враћања најкасније до 15.12.2017. године. Износ субвенције се утврђује у 50 % износа на име камате.

Право на кредитну подршку под условима утврђеним овим Програмом могу остварити.

- Физичко лице- носилац породичног пољопривредног газдинства у активном статусу;

Право на субвенционисану кредитну подршку се остварује уколико се кредитна средства користе за набавку :

1. нове механизације, опреме и репроматеријала у воћарској производњи :

- a. свих врста минералног ђубрива,
- b. свих врста средства за заштиту биља,
- c. опрема за наводњавање воћњака,
- d. све прикључне машине и опрема за обраду и заштиту воћњака,
- e. садни материјал у воћарству,
- f. стубови и жице за наслон,
- g. противградна мрежа са стубовима и свим додатним компонентама (анкети, жице, сајле, затезачи, плакете,

куке, прстенови, жабице, капе, гумице),

- h. фолије и други материјали за сенчење, малч фолије ...

2. нове механизације, опреме и репроматеријала у сточарској производњи :

- a. музилице,
- b. лактофризи
- c. опрема за припрему сточне хране,
- d. опрема и механизација за манипулацију стајњаком и осокотом,
- e. сточна храна,
- f. опрема за пчеларство
- g. ројева пчела
- h. риблије млађи за тов
- i. за набавку квалитетних приплодних јуница и квалитетних приплодних крава старости до 5 година
- j. телади и јунади за тов телесне масе до 300 кг
- k. квалитетних приплодних грла у овчарству и козарству.....

Животиње набављене из кредитних средстава не могу да се отуђе за време отплате кредита.

3. нове механизације, опреме и репроматеријала у ратарској производњи

2.2.2. Циљеви мере

Општи циљ мере је пружање доприноса развоју воћарске, ратарске и сточарске производње у општини Косјерић.

Специфични циљ мере је олакшавање приступа финансијским средствима за физичка лица, носиоце регистрованих пољопривредних газдинства која се налазе у активном статусу, као и за предузетнике и правна лица уписана у Централни регистар пољопривредних газдинстава.

2.2.3. Веза мере са националним програмом за рурални развој и пољопривреду

Национални програм за пољопривреду Републике Србије није усвојен.

2.2.4. Крајњи корисници

Крајњи корисници мере су индивидуални пољопривредни произвођачи, носиоци регистрованог пољопривредног газдинства које се налази у активном статусу и имају пребивалиште на територији општине Косјерић, предузетници и правна лица.

2.2.5. Економска одрживост

У оквиру ове мере није потребно достављати доказе у смислу економске одрживосит улагања кроз одређену форму бизнис плана или пројекта.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике

Физичко лице, носилац регистрованог пољопривредног газдинства, предузетници и правна лица:

- да су уписани у Регистар пољопривредних газдинстава, као носиоци регистрованог пољопривредног газдинства и да се налазе у активном статусу,

- да имају пребивалиште на територији општине Косјерић,
- да на дан подношења захтева нема евидентираних а неизмирених јавних дажбина према евиденцији локалне пореске администрације Општине Косјерић,
- да се инвестиција односи на унапређење воћарске, ратарске или сточарске производње.

2.2.7. Специфични критеријуми

Не постоје специфични критеријуми.

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.2.1.	Суфинансирање камата за пољопривредне кредите

2.2.9. Критеријуми селекције

У оквиру мере нису предвиђени критеријуми селекције, односно подршка ће се одобравати по редоследу подношења захтева, за оне подносиоце који испуне опште критеријуме.

2.2.10. Интензитет помоћи

Интензитет помоћи је фиксан и износи 50 % од вредности камате на одобрени краткорочни кредит, који има рок враћања до 15.12.2017. године.

Износ краткорочног кредита за који се субвенционисање камата не може бити већи од 500.000,00 динара по регистрованом домаћинству.

2.2.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Број газдинстава која су модернизовала производњу
2.	Површина земљишта под системима за наводњавање
3.	Површине земљишта под подигнутим воћарским културама

2.2.12. Административна процедура

Председник општине Косјерић донеће Одлуку о субвенционисању камате на одобрене краткорочне пољопривредне кредите, у Одлуци биће наведени услови и рокови за подношење захтева.

Рок за подношење захтева ће бити од 1 септембра до краја 2017, године, односно до утрошка средстава предвиђених за субвенционисање камате.

Субвенција дела припадјуће камате врши се директно носиоцима пољопривредних газдинстава, а по враћању краткорочног кредита који је углавном намењен за пролећну сетву (репроматеријал) и друге намене које утичу на унапређење пољопривредне производње на газдинству.

Корисник кредита подноси захтев на прописаном Обрасцу уз који прилаже следећу документацију:

- Потврду о активном статусу пољопривредног газдинства,
- Копију наменског рачуна за пољопривреду,
- Потвду издату од пословне банке о висини кредита, датуму враћања кредита и укупној камати на одобрени пољопривредни кредит и бројем кредита.

Одобравање субвенције на кредите ће се вршити по систему прво пристиглих захтева, односно неће бити рангирања до утрошка средстава предвиђених за ову намену.

Пристигле захтеве административно-технички прегледаће општинска пољопривредна служба, и ако испуњавају услове проследити одсеку за буџет и финансије на даље плаћање корисницима кредита.

Мера ће се спроводити на следећи начин:

- потенцијални корисници подстицаја подносе захтев за пољопривредни кредит у банци у складу са овим програмом и пословном политиком банке,
- пословна банка разматра захтеве за краткорочне кредите и они који испуњавају услове одобрава.
- Председник општине Косјерић доноси Одлуку о субвенционисању 50 % од укупног износа камате и ближе прописује услове за одобравање подстицаја.
- корисник подстицаја је дужан да утроши средства у складу са одобреном наменом,
- корисници краткорочног пољопривредног кредита по враћању истог, а најкасније до 15.12.2017. године, подносе Захтеве за подстицај.
- Захтев прегледа одсек за локално економски развој- пољопривредна служба и ако је комплетан и испуњава горе наведене услове прослеђује одсеку за буџет и финансије на плаћање, а све по редоследу подношења захтева и до утрошка планираних средстава за ове намене.

2.3. Назив мере: Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

Шифра мере:101.

2.3.1. Образложење

Техничко-технолошка опремљеност пољопривредног сектора захтева значајније инвестиције у модернизацију производње пољопривредних газдинстава, као и опрему, технологију и јачање производног ланца.

Мера инвестиције у физичка средства пољопривредних газдинстава подржава мала и средња пољопривредна газдинства у циљу унапређења процеса производње, продуктивности, конкурентности као и технолошког оспособљавања газдинстава у складу са ЕУ стандардима, а све ради постизања веће економске ефикасности, веће оријентисаности ка тржишту и дугорочне одрживости. Пошто Министарство пољопривреде и заштите животне средине субвенционисање инвестиције у физичка средства, али где свака појединачна ставка износи преко 50.000,00 динара, а познато је да појединачне ставке приликом набавке опреме у пчеларству имају мању вредност од овог износа из тог разлога општина Косјерић се определила да кроз ову меру субвенцију изврши само у сектору пчеларства и за опрему јефтинију од 50.000,00 динара и тиме би се избегло дупло плаћање.

Сектор: Пчеларство

Прво организовано окупљање пчелара на територији садашње општине Косјерић датира из давне 1933. године преко сељачких радних задруга, кроз подружине пчелара. У периоду послератних година између два Балканска и Првог светског рата, тек по ослобођењу и враћању људи из заробљеништва и младих са школовања из Западных земаља у овај крај се доносе нова знања и литература о пољопривреди где се формирају тзв. подружине пчелара, воћара, ратара и сточара. У тадашња времена вршкар са пчелама су красиле вајате и помоћне зграде у домаћинствима који су били

главни извор сласти и радости за целу породицу. На територији општине Косјерић активно је удружење пчелара „Миладин Мишо Зарић“, ово удружење броји 70 чланова са 2000 кошница и има значајну улогу у промоцији Косјерића на разним манифестацијама. Укупан број кошница на подручју општине износи 2400. Пчеларство представља пољопривредну делатност која је задњих година веома примамљива за пољопривредне произвођаче и која почиње да се тржишно усмерава у правцу прихватања услова и стандарда ЕУ. У току 2017. године општина Косјерић планира подршку овом сектору у набавци опреме за пчеларство.

2.3.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

- Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава, повећање производње и побољшање продуктивности и квалитета производа;
- Смањење трошкова производње;
- Унапређење техничко-технолошке опремљености и одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине;
- Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта;
- Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама.

Специфични циљеви:

Сектор: Пчеларство

- Повећање производње пчеларских производа;
- Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом;
- Повећање степена запослености у сектору;
- Достижање стандарда у области заштите животне средине.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Национални програм за рурални развој Републике Србије није усвојен.

2.3.4. Крајњи корисници

- Крајњи корисници су активна:
- регистрована пољопривредна газдинства – физичка лица са територије општине Косјерић.

2.3.5. Економска одрживост

Подносилац захтева није у обавези да достави Бизнис план.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике

- Корисник мора бити са територије општине Косјерић регистрован у Националном регистру пољопривредних газдинстава и у активном статусу за 2017. годину.
- Не сме да отуђи предмет инвестиције за коју је остварио подстицаје у року од две године од дана ис-

плате подстицаја и да се у том периоду предмет наменски користи;

- Да има право на субвенцију за инвестицију остварену у 2017. години;

2.3.7. Специфични критеријуми

- Не постоје.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.5.2.	Набавка опреме за пчеларство

2.3.9. Критеријуми селекције

У оквиру мере нису предвиђени критеријуми селекције, односно подршка ће се одобравати по редосле-

ду подношења захтева, за оне подносиоце који испуне опште критеријуме.

2.3.10. Интензитет помоћи

СЕКТОР	ПОДСТИЦАЈИ				
	%		Максимални износ појединачних ставки инвестиције без ПДВ-а	Мин.бр. корисника	Мак.дин./по кориснику
Пчеларство	50%		50.000,00	/	25.000,00

Планирана помоћ пчеларима у општини Косјерић приликом набавке нове опреме за пчеларство је предвиђена за инвестиције чије појединачне ставке не прелазе вредност од 50.000,00 динара без припадајућег ПДВ-а у висини од 50%. Ово је из разлога да се избегне двостру-

ко плаћање од стране Министарства пољопривреде и заштите животне средине које финансира само веће инвестиције од ове вредности. Други разлог је што већина опреме у пчеларству управо је јефтинија од 50.000,00 дин. Ако се ради о више ставки, збирна вредност опреме не треба да прелази 50.000,00 дин.

2.3.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Укупан број пољопривредних газдинстава која су набавила нову опрему у пчеларству
2.	Број газдинстава која су модернизовала производњу
3.	Укупна вредност инвестиција у физичку имовину

2.3.12. Административна процедура

Председник општине Косјерић донеће Одлуку о расписивању Јавног позив или Конкурса за подношење захтева са прецизираним условима и неопходном документацијом уз спровођење што боље информисаности и роковима за подношење захтева.

Достављени захтеви ће бити административно проверени од стране Одсека за локално економски развој- пољопривредне службе у смислу комплетности, административне усаглашености и прихватљивости. Захтеви који испуњавају услове и прихватљиви су, биће финансирани до висине средстава према позиву за подношење захтева и до утрошка средстава предвиђених за ову намену.

Захтеви се подносе од стране корисника на обрасцима у складу са условима који су раније прописани. Детаљне административне провере се спроводе пре одобравања захтева ради утврђивања да ли је потпун, поднет на време и да ли су услови за одобравање захтева испуњени.

Захтеви који стигну комплетни, благовремено и у складу са условима Конкурса биће прегледани по редоследу њиховог пристизања. Након обраде формулара захтева од стране пољопривредне службе сви захтеви који испуњавају услове биће прослеђени одсеку за буџет и финансије на плаћање корисницима.

Подносиоци захтева за подстицаје односно меру у оквиру Програма су у обавези да доставе своје захтеве заједно са другим траженим документима одсе-

ку за локално економски развој- пољопривредној служби канцеларија број 7.

2.4. Назив мере: Управљање ризицима

Шифра мере: 104

2.4.1. Образложење

Ова Мера је од посебног значаја за рурално подручје општине Косјерић. У 2016. години за ове намене су била опредељена средства али мера није реализована из разлога штрајка стрелаца на већини противградних станица у општини због малих накнада за рад. Разлози за издвајање средства за ову намену су у чињеници да је пољопривредна делатност на подручју Косјерића веома подложна утицају временских непогода (град, суша, поплаве) од којих се не може заштитити или не постоји економска исплативост успостављања ефикасне заштите. Систем противградне заштите на подручју општине Косјерић чини 11 противградних станица на којима су ангажована 22 стрелца. Сезона одбране од града траје 6 месеци (од 15.04. до 15.10. текуће године). Како би систем противградне заштите што ефикасније функционисао, општина Косјерић планира да издваја средства за суфинансирање опремања противградних станица додатном набавком ракета у сарадњи са МУП - Сектором за ванредне ситуације и Републичким хидрометеоролошким заводом- Радарским центром Буари.

Планирана мера има потпуну оправданост, јер је у питању заштита имовине и пољопривредних површина од елементарне непогоде- града. Искуства показују да би у случају неспровођења ове мере и дејства времен-

ских непогода последице могле бити катастрофалне у смислу велике и непроцењиве материјалне штете у пољопривреди. За случај неспровођења ове мере не постоје одговарајућа, алтернативна решења.

2.4.2. Циљеви мере

Ова мера доприноси превентивној заштити пољопривредне производње (нарочито воћарске) од елементарне непогоде- града и у том смислу производњачима представља вид сигурности.

2.4.3. Веза са мерама Националног програма за рурални развој Републике Србије (НППР)

Није примењиво обзиром да још увек није усвојен НППР.

2.4.4. Крајњи корисници

Корисник ове мере је општина.

2.4.5. Економска одрживост

Није примењиво

2.4.6. Општи критеријуми за кориснике

Општи критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.4.7. Специфични критеријуми

Специфични критеријуми за кориснике ове мере не постоје.

2.4.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
104.1.	Улагање у заштиту од елементарних непогода, неповољних климатских прилика и катастрофалних догађаја

2.4.8. Критеријуми селекције

Критеријуми селекције за ову меру се не примењују.

2.4.9. Интензитет помоћи

Интензитет помоћи је 100%. Мером је предвиђен максимални износ средстава од 1.000.000,00 динара. Наведена средства су довољна за набавку 33 противградних ракета (цена једне ракете са обрачунатим ПДВ-ом износила је у 2015.години 30.000,00 динара), што се у односу на анализу неколико протеклих година сматра оптималним бројем.

2.4.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Број купљених ракета
2.	Број испалених ракета

3.	Проценат газдинстава која у претрпела штету од елементарне непогоде-града у односу на укупан број газдинстава
----	---

2.4.12. Административна процедура

Реализацију ове Мере ће спроводити ЈЛС – Председник општине Косјерић, надлежно Одељење за привреду и финансије општинске управе – Одсек за Локално економски развој, Одсек за буџет и привреду и јавне набавке – Одсек за урбанизам и инспекцијске послове.

Реализација мере ће се извести путем јавне набавке. Опис добара за јавну набавку: Ракете домета до 6100 метара а све по препоруци Радарског центра Буари. Оквирни рок за покретање поступка био би након добијања претходне сагласности од надлежног Министарства на Програм и доношења Програма мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за територију општине Косјерић за 2017. годину од стране Скупштине општине Косјерић. Након доношења Програма следи доношење Одлуке Председника општине - буџетског извршиоца. У административном поступку посебно се води рачуна о специфичним условима које понуђач треба да испуни: Месту испоруке - Радарски центар Буари, Ужице, уз предходно добијање сагласности за превоз експлозивних направа од надлежног Министарства унутрашњих послова - Сектора за ванредне ситуације. Уз допремљене противградних ракете обавезно је достављање пратеће документације о испоруци и преузимању, као и спецификацији испоручених добара са наведеним техничким карактеристикама које одговарају предметној набавци. По испостављању фактуре, уплата средстава за ову намену се реализује у Одељењу за привреду и финансије општинске управе Косјерић.

2.5. Назив мере: Развој техничко-технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју

Шифра мере:305.

2.5.1. Образложење

Ова мера унапређује креирање примене нових знања у складу са стварним потребама крајњих корисника, имплементацију постојећих знања и примена знања међусобним повезивањем креатора знања са пољопривредним произвођачима и другим актерима руралне заједнице.

Поред механизације и методе у пољопривреди које се примењују су застареле код великог броја пољопривредника на територији општине Косјерић. Општина Косјерић годинама у назад настоји да кроз развојне пројекте упуту пољопривреднике у савремене тенденције и праксе у сточарству и воћарству поготово. До сада је успостављена сарадња са Институтом за крмно биље из Крушевца, Агрономским факултетом из Чачка, Институтом за воћарство из Чачка и другим институцијама уз чију помоћ су пољопривредници стекли увид у начине на које могу постићи ефикаснију производњу и бољу искоришћеност капацитета.

У оквиру ове мере општина Косјерић задњих година успешно спроводи пројекат „Унапређење производње млека и меса на територији општине Косјерић“ заједно са Институтом за крмно биље из Крушевца.

2.5.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

- Побољшање продуктивности и квалитета производа;
- Смањење трошкова производње;
- Одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине;
- Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта;
- Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама;
- Повећање доступности и квалитета знања, унапређење социјалне и економске инклузије малих и средњих газдинстава у руралним срединама;
- Одрживи развој, заштита ресурса, побољшање биодиверзитета и смањење миграције становништва;

Специфични циљеви по секторима:

- Побољшање образовне структуре радне снаге на газдинствима увођењем нових научних достигнућа у производњи;
- Јачање и функционално повезивање свих актера у систему креирања и практичног преношења знања;
- Техничко унапређење пољопривредника укључених у пројекат;
- Јачање капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем и практичну примену савремених достигнућа у пољопривреди.

Сектор: Млеко

- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека увођењем травно легуминозних биљака у исхрани;
- Повећање продуктивности производње кроз смањење употребе концентроване сточне хране;
- Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта;
- Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине.

Сектор: Месо

- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце и крмаче/прасади);
- Унапређење квалитета меса говеда (систем крава-теле), коза, оваца и прасади у складу са националним ветеринским стандардима;

- Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине.

Сектор: Пчеларство

- Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом;
- Повећање степена запослености у сектору;
- Достицање стандарда у области заштите животне средине

2.5.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Национални програм за рурални развој Републике Србије није усвојен.

2.5.4. Крајњи корисници

Нема

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Листа потенцијалних инвестиција у оквиру мере
305	Развој техничко-технолошких, примењених, развојних и иновативних пројеката у пољопривреди и руралном развоју

2.5.9. Критеријуми селекције

Нема

2.5.10. Интензитет помоћи

100%

2.5.11. Индикатори/показатељи

Редни број	Назив показатеља
1.	Број ангажованих стручних лица
2.	Површине под новим травно- легуминозним и другим биљним културама
3.	Површине са поправљеним хемијским саставом и структуром земљишта
4.	Количине произведене квалитетне сточне хране
5.	Боље здравље домаћих животиња
6.	Принос и квалитет меда

2.5.12. Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране Председника општине Косјерић у смислу доношења Одлука, склапања Уговора и сл., административно- технички део спровешће одсек за локално економски развој- пољо-

- Општина Косјерић и правна лица регистрована у одговарајућим регистрима.

2.5.5.Економска одрживост

У оквиру ове мере за огледне активности потребно је достављати доказе у смислу економске одрживосит улагања кроз одређену форму бизнис плана, пројекта или извештаја.

2.5.6.Општи критеријуми за кориснике

Правно лице мора бити регистровано за обављање научне и саветодавне делатности.

2.5.7.Специфични критеријуми

привредна служба канцеларија број 7, јавну набавку спроводиће службеник за јавне набавке а послове везане за пренос средстава одсек за буџет и финансије општинске управе. Председник општине доноси одлуку о спровођењу пројекта, службеник за јавне набавке покреће процедуру јавне набавке где се бира најповољнији понуђач који испуњава услове у погледу кадровске, тех-

ничко- технолошке опремљености за спровођење пројекта са којим се склапа уговор. Научна установа, извођач по пројекту заједно са пољопривредном службом врши одабир пољопривредних газдинстава која ће бити укључена у пројекат. Спроводи се пројекат, а служба за финансије врши плаћања по динамици предвиђеном уговором.

2.6. Назив мере: Подстицаји за спровођење одгајивачких програма, ради остваривања одгајивачких циљева у сточарству

Шифра мере: 401

2.6.1. Образложење

На територији општине Косјерић не постоји ниједно предузеће за пружање стручних услуга у пољопривреди које се бави и вођењем матичне евиденције као Основна одгајивачка организација у складу са Законом о сточарству, члан 7.

Општина Косјерић, а 2009. године са оснивањем Фонда за развој пољопривреде уочени су проблеми везани за непостојање Основне селекцијске службе у нашој општини. Прве мере које су биле предузете су субвенционисање рада најближе Основне селекцијске службе, а то је била „Бајо“ д.о.о. Жељевица, све у циљу њиховог ангажовања на пословима вођења матичне евиденције у нашој општини. Међутим, уочено је да овај вид стимулисања ОСС-е у сточарству није дао очекиване резултате из разлога што је Основна селекцијска служба вршила послове матичења на рубним деловима општине који се граниче са општином Пожега, а наша удаљенија села (Маковиште, Варда, Годечево и др.) ретко су посећивали због већих трошкова изласка на терен. Да би решили овај проблем УО Фонда за развој пољопривреде донео је Одлуку да субвенционише зараду једног запосленог лица у Основној селекцијској служби, а које би вршило послове матичења на целој територији наше општине. Ова мера је дала и очекивани резултат који се огледа у броју уматичених грла крава са ХБ бројем.

На територији општине Косјерић у области генетског унапређења сточарства за последње три године дошло је до озбиљног напретка о томе говоре следећи подаци:

Затечено стање почетком 2012. године било је око 200 квалитетних приплодних грла крава са ХБ бројевима са правом на субвенције од стране тадашњег Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде. Информисаност пољопривредних произвођача о могућностима за унапређење сточарске производње и начинима за остваривање права на субвенције је било на ниском нивоу. Континуираним теренским радом и обилазком 283 газдинства у протеклом временском периоду, број грла која остварују субвенције је повећан са 200 у 2012. години на 460 до краја 2014. године. Подмладак који је остављен за даљи приплод, а који аутоматски стиче право на субвенције износио је 170 грла. Истовремено се генетска структура грла и њихова млечна продуктивност значајно побољшала. Број грла која имају РБ бројеве, што значи да су у процесу добијања ХБ бројева са 376 грла у 2012. години повећан је на 700 у 2014. години.

У 2014. години започет је рад на селекцији у области овчарства, обрађена су 23 домаћинства и уматичено је 150 јагњади остављених за приплод. У 2015. години у евиденцији је 317 пољопривредних газдинстава која узгајају краве на њима је 545 грла са ХБ бројем, а 648 са РБ бројем. У овчарству у 2015. години је обиђено 31 газдинство, а ХБ број има 53 грло оваца, а РБ 180 грла. Прошле године у нашој општини је имало 725 крава са ХБ бројем, 773 са РБ, 56 оваца са ХБ и 203 овце са РБ. Интересовање за матичење оваца свакодневно расте, па се очекује озбиљан напредак у наредном периоду. Општина Косјерић у 2017. години планира да издвоји средства у висини од 800.000,00 динара за суфинансирање Основне одгајивачке организације, како би се позитивни трендови у овој области наставили.

Спровођење одгајивачког програма за овчарство проистекло је из великог интересовања пољопривредних произвођача са територије општине Косјерић. Обзиром да је Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју дефинисан подстицај у сточарству за квалитетне приплодне овце и да до сада није било пољопривредних произвођача са територије наше општине који су стекли услов за наведени подстицај обратили су се нашој Општинској управи, а која је даље у разговору са најближим матичним службама одредила као меру у свом Програму помоћ пољопривредним произвођачима да на овај начин дођу до уматичених грла.

Пошто на територији општине Косјерић није било уматичених грла оваца, са вођењем евиденције се морало кренути од производног запата што проузрокује дуже време и веће трошкове приликом вођења евиденције и поступка добијања уматичених грла те је и из наведених разлога проистекла ова мера.

2.6.2. Циљеви мере

- контрола продуктивности и производних способности животиња;
- унапређење генетске структуре крава и оваца;
- унапређење производних особина животиња, месо, млеко, вуна;
- повећање вредности приплодних животиња.

2.6.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Национални програм за рурални развој Републике Србије није усвојен.

2.6.4. Крајњи корисници

Основна одгајивачка организација која буде дала најповољнију понуду на јавном Конкурсу.

2.6.5. Економска одрживост

Нема

2.6.6. Општи критеријуми за кориснике

Да основна одгајивачка организација поседује сву неопходну документацију сходно Закону о сточарству.

Нема

2.6.7. Специфични критеријуми

Да Основна одгајивачка организација има запослено једно стручно лице које ће послове матичних евиденција обављати само на територији општине Косјерић.

2.6.9. Критеријуми селекције

Најповољнија понуда од стране Основне одгајивачке организације у процесу јавне набавке.

2.6.10. Интензитет помоћи

100%

2.6.8. Листа инвестиција у оквиру мере

2.6.11. Индикатори/показатељи

Редни-број	Назив показатеља
1.	Број пољопривредних газдинстава која ће остварити услове за подстицаје за квалитетне приплодне краве и овце
2.	Број грла уведених у регистар телади и јагњади

2.6.12. Административна процедура

Председник општине Косјерић, Одлуком покреће поступак јавне набавке. Лице запослено на пословима јавних набавки спроводи процедуру јавне набавке. Комисија за јавне набавке отвара понуде и са најповољнијим понуђачем се закључује Уговор.

Запослено лице у оквиру Основне одгајивачке организације која добије посао месечно шаље извештај о раду ОУ Косјерић. Праћење мере биће контролисано од стране одсека за локално економски развој- пољопривредне службе канцеларија број 7., општинске управе Косјерић.

Матична служба је у обавези да надлежном органу достави неопходну документацију сходно закону о сточарству. Након истека уговорних обавеза од стране уговорача, извршилац услуга, дужан је да наручиоцу поднесе детаљан извештај као и копије регистра телади и јагњади. Како би се на недвосмислен начин анализирали ефекти спровођења ове мере.

2.7. Назив мере: Подстицаји за промотивне активности у пољопривреди и руралном развоју

Шифра мере: 402.

2.7.1. Образложење

Ова мера унапређује креирање нових знања у складу са стварним потребама крајњих корисника, имплементацију постојећих знања и трансфер знања међусобним повезивањем креатора знања са пољопривредним произвођачима и другим актерима руралне заједнице.

Поред механизације и методе у пољопривреди које се примењују су застареле код великог броја пољопривредника на територији општине Косјерић. Општина

Косјерић годинама у назад настоји да кроз обуке, радионице, огледна поља и предавања упуту пољопривреднике у савремене тенденције и праксе у сточарству и воћарству поготово. До сада је успостављена сарадња са Институтом за крмно биље из Крушевца, Агрономским факултетом из Чачка, Институтом за воћарство из Чачка и другим институцијама уз чију помоћ су пољопривредници стекли увид у начине на које могу постићи ефикаснију производњу и бољу искоришћеност капацитета. Са научним институцијама и еминентним стручњацима из области пољопривреде организују се стручна предавања, семинари, зимске школе и друге активности везане за преношење знања у циљу унапређења пољопривредне производње. У оквиру традиционалне манифестације „Чобански дани“ организује се изложба пчеларских производа, пољопривредне механизације, традиционалних јела и друге активности везане за промоцију општине у области пољопривреде и руралног развоја.

Задњих година Фонд за развој пољопривреде општине Косјерић организује и одлазак пољопривредних произвођача на Међународни сајам пољопривреде у Нови Сад, а у плану су и студијска путовања за која искажу интересовање.

2.7.2. Циљеви мере

Општи циљеви:

- Побољшање продуктивности и квалитета производа;
- Смањење трошкова производње;
- Одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине;
- Раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта;
- Усклађивање са правилима ЕУ, њеним стандардима, политикама и праксама;

- Повећање доступности и квалитета знања, унапређење социјалне и економске инклузије малих и средњих газдинстава у руралним срединама;
- Одрживи развој, заштита ресурса, побољшање биодиверзитета и смањење миграције становништва;
- Јачање саветодавног сервиса и допринос повећању конкурентности пољопривредне производње.

Специфични циљеви по секторима:

- Побољшање образовне структуре радне снаге на газдинствима;
- Јачање и функционално повезивање свих актера у систему креирања и трансфера знања;
- Техничко и кадровско унапређење институција укључених у систем креирања и трансфера знања;
- Јачање капацитета за прихватање знања кроз развијање свести и мотивисаности за образовањем.

Сектор: Млеко

- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем обука и упућивањем у регулативу Европске уније;
- Усвајање добре пољопривредне праксе, као и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта;
- Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине.

Сектор: Месо

- Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце и крмаче/прасад);
- Унапређење квалитета меса говеда (систем крава-теле), коза, оваца и прасади у складу са националним ветеринским стандардима;
- Достицање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине.

2.5.8. Листа инвестиција у оквиру мере

Шифра инвестиције	Листа потенцијалних инвестиција у оквиру мере
402.1.	Информативне активности: сајмови, изложбе, манифестације, студијска путовања

2.5.9. Критеријуми селекције

Редни број	Назив показатеља
1.	Број ангажованих стручних лица
2.	Број организованих и посећених сајмова, изложби, манифестација и студијских путовања
3.	Број лица која су посетила сајмове, изложбе и манифестације

Сектор: Пчеларство

- Повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом;
- Повећање степена запослености у сектору;
- Достицање стандарда у области заштите животне средине

2.7.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду

Национални програм за рурални развој Републике Србије није усвојен.

2.7.4. Крајњи корисници

- Општина Косјерић и правна лица регистрована у одговарајућим регистрима.

2.7.5. Економска одрживост

У оквиру ове мере за огледне активности потребно је достављати доказе у смислу економске одрживоси улагања кроз одређену форму бизнис плана, пројекта или извештаја.

2.5.6. Општи критеријуми за кориснике

Правно лице мора бити регистровано за обављање научне и саветодавне делатности.

2.5.7. Специфични критеријуми

Нема

Нема

2.5.10. Интензитет помоћи

100%

2.5.11. Индикатори/показатељи

2.5 .12. Административна процедура

Мера ће бити спроведена од стране Председника општине Косјерић у смислу доношења Одлука, склапања Уговора и сл., административно- технички део спровешће одсек за локално економски развој- пољопривредна служба канцеларија број 7, а послове везане за пренос средстава одсек за буџет и финансије општинске управе општине Косјерић. Пољопривредна служба организоваће одлазак пољопривредника на пољопривредне сајмове, изложбе и манифестације.

Надлежни орган ће спровести широку кампању информисања потенцијалних корисника.

Водиће се евиденција о броју пољопривредника који су посетили сајмове, изложбе и манифестације.

Приликом организације студијског путовања биће одабрана најрепрезентативнији пољопривредници у својим областима који ће знање и нова искуства стечена на студијским путовањима моћи да примене на својим газдинствима а самим тим и да пренесу на пољопривреднике из своје околине.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела : Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина		рзс*
Регион	Шумадија и западна Србија	рзс*2013
Област	Златиборски	рзс*2013
Град или општина	Косјерић	рзс*2013
Површина	358	рзс*2011
Број насеља	27	рзс*2011
Број катастарских општина	28	рзс*2011
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП) ⁽¹⁴⁾	21	Правилник 2013
Демографски показатељи		
Број становника	12090	рзс**2011
Број домаћинстава	4213	рзс*2011
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	33	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	13,65	рзс**2011
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-18,08	рзс**2011
Становништво млађе од 15 година (%)	12,58	рзс**2011
Становништво старије од 65 година (%)	22,41	рзс**2011
Просечна старост ⁽¹⁵⁾	45,69	рзс*2013
Индекс старења ⁽¹⁵⁾	176,2	рзс*2011
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	27,89	рзс*2011
Основно образовање (%)	25,91	рзс*2011
Средње образовање (%)	38,98	рзс*2011
Више и високо образовање (%)	7,05	рзс*2011
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	67	Процена, 2017
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	Претежно брежуљкасти и брдски, а у долинама река равничарски	Интерни, 2017

Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа ⁽¹⁶⁾	плитка, скелетоидна, подзоласта земљишта на шкриљцима, плитка црница на серпентину, плитка скелетоидна земљишта на кречњаку и смеђе скелетоидна карбонатна земљишта на кречњаку, скелетна земљишта на серпентину, кречњаку, као и алувијална и делувијална земљишта. Преовладавају земљишта 4 и 5 катастарске класе	Интерни, 2017.
Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	Умерено-континентална и делом субпланинска	Интерни, 2017.
Просечна количина падавина (mm)	778	Интерни, 2017.
Средња годишња температура (°C)	9,6	Интерни, 2017.

Хидрографија (површинске и подземне воде)	Подземне воде чине: -Таорско врело које се налази на 700 мнв, а температура воде је од 10-15 °С, -Скакавичко врело. Налази се у селу Скакавци (9km северо-источно од Косјерића) и богато је сумпоровитом водом. Површинске воде чине реке: Скрашеж, Сечица, Кладороба, Годљевача, Тмуша, Реновица, Ражанска река и Полошница.	Интерни, 2017.
Површина под шумом (ha)	9574	рзс*2012
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	27	рзс*2012
Пошумљене површине у претходној години (ha)	0	рзс*2012
Посечена дрвна маса (m ³)	Код лишћара износи 10334, а код четинара 839 м3.	рзс*2013
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	2949	рзс***2012
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	2252	Управа за трезор, 2014.

- породична пољопривредна газдинства (%)	99,73	Управа за трезор, 2014.
- правна лица и предузетници (%)	0,27	Управа за трезор, 2014.
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ха)	13374	рзс***2012
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	37,36	Интерни, 2012.
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало ⁽¹⁸⁾ (ха, %)	Оранице и баште=2406 ха; 17,99 %, Воћњаци=2379 ха; 17,79 %, Виногради=0 ха; 0 %, Ливаде и пашњаци= 8415ха; 62,92 %, Остало=173ха; 1,29%.	рзс***2012
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало ⁽¹⁹⁾ (ха, %)	Жита=1373 ха Индустријско биље=1 ха Поврће=5 ха Крмно биље= 772 ха Остало= 16 ха	рзс***2012
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ха)	4,54	рзс***2012
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ха)	0	Интерни, 2017.
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ха)	0	Интерни, 2017.
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	267	рзс***2012
Одводњавана површина КПЗ (ха)	0	Интерни, 2017.
Наводњавана површина КПЗ (ха)	160	рзс***2012
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП ⁽²⁰⁾ (ха)	540,5933	Интерни, 2017.
Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ха):	247,1838	Интерни, 2017.
- физичка лица (%) - правна лица (%)	Физичка лица= 100%	Интерни, 2017.
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	Говеда=3800, Свиње= 6757, Овце и козе= 25266, Живина= 27519, Кошнице пчела= 2390	рзс***2012

Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	Трактори= 2190, Комбајни= 82, Прикључне машине= 5239	рзс***2012
Пољопривредни објекти ⁽²¹⁾ (број)	8737	рзс***2012
Хладњаче, сушаре, стакленици и пластеници (број)	Хладњаче= 15, Сушаре= 111, Стакленици и пластеници= 957	рзс***2012
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ха, број ПГ)	Употреба мин. ђу- брива= 3306 ха; 1990 ПГ, Употрба стајњака= 2685 ха; 20226 ПГ, Употреба средстава за заштиту биља= 1747ха ; 1732 ПГ	рзс***2012
Број чланова газдинства ⁽²²⁾ и стално запослених на газдинству:	6878	рзс***2012
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ха)	На породичном ПГ=6875, на га- здинству правног лица/предузетни- ка=3	рзс***2012
Годишње радне јединице ⁽²³⁾ (број)	3487	рзс***2012
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника ⁽²⁴⁾ (број)	Земљорадничке задруге= 3, Удружења= 9	Интерни, 2017.
Производња пољопривредних производа ⁽²⁵⁾ (количина):		
- биљна производња (t)	23137,5	рзс***2012
- сточарска производња (t, lit, ком.)	8656	Интерни, 2017.
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
Саобраћајна инфраструктура		
Дужина путева ⁽²⁶⁾ (km)	163,06	рзс*2013
Поште и телефонски претплатници (број)	Поште=4, Телефонски претплатници=454 7	рзс*2013
Водопривредна инфраструктура		
Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	4931	рзс*2011
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	4929	рзс*2011
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м ³)	362	рзс*2011
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м ³)	0	рзс*2011
Енергетска инфраструктура		
Производња и снабдевање електричном енергијом ⁽²⁷⁾ (број)	0	Интерни, 2016.
Социјална инфраструктура		
Објекти образовне инфраструктуре ⁽²⁸⁾ (број)	19	рзс*2012/ 2013

Број становника на једног лекара	839	рзс*2013
Број корисника социјалне заштите	604	рзс*2013

Диверзификација руралне економије		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде ⁽²⁹⁾ (број)	Запослени у сектору пољопривреде=46, Запослени у водопривреди= 51	рзс*2014 рзс***2014
Газдинства која обављају друге профитабилне активности ⁽³⁰⁾ (број)	0	рзс***2014
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС ⁽³¹⁾ (број)	Број туриста= 1217, Број ноћења= 4182	рзс*2013
Трансфер знања и информација		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	ПССС „Ужице“	Интерни, 2017.
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем ⁽³²⁾ (број)	30	ПССС, 2017.

17.02.2017., Косјерић

М.П.

Датум и место

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС

На основу члана 36. Статута општине Косјерић ("Службени лист општине Косјерић", број 9/08) Скупштина општине Косјерић, на седници одржаној 15. јуна 2017. године, донела је

РЕШЕЊЕ
О РАЗРЕШЕЊУ ПРЕДСЕДНИКА, ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА
И ЧЛАНОВА УПРАВНОГ ОДБОРА
ТУРИСТИЧКЕ-СПОРТСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ОПШТИНЕ
КОСЈЕРИЋ, ИЗ КОСЈЕРИЋА

I

Разрешава се председник, заменик председника и чланови Управног одбора Туристичко-спортске организације општине Косјерић, и то:

- председник: Радмила Вукадиновић, из Косјерића,
- заменик председника: Владимир Јешић, из Косјерића,
- чланови:

1. Јасмина Марковић, из Косјерића,
2. Владимир Ђокић, из Косјерића,
3. Мира Митровић, из Косјерића,

4. Љиљана Ковачевић, радник у Туристичкој организацији, из Косјерића,
5. Миле Пантовић, испред Туристичке организације.

II

Ово решење ступа на снагу даном доношења а објавиће се у "Службеном листу општине Косјерић".

Број 022-13 /17
 У Косјерићу, 15. јуна 2017. године
 СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ,
 Иван Ликић

На основу члана 36. Статута општине Косјерић ("Службени лист општине Косјерић", број 9/08) Скупштина општине Косјерић, на седници одржаној 15. јуна 2017. године, донела је

РЕШЕЊЕ
О ИМЕНОВАЊУ ПРЕДСЕДНИКА, ЗАМЕНИКА ПРЕДСЕДНИКА
И ЧЛАНОВА УПРАВНОГ ОДБОРА
ТУРИСТИЧКЕ-СПОРТСКЕ ОРГАНИЗАЦИЈЕ ОПШТИНЕ
КОСЈЕРИЋ, ИЗ КОСЈЕРИЋА

I

Именују се председник, заменик председника и чланови Управног одбора Туристичке-спортске организације општине Косјерић, и то:

- председник: Владимир Јешић, из Косјерића,
- заменик председника: Жељко Средић, из Мионице,
- чланови:

1. Миљан Ђукић, из Косјерића,
2. Јасмина Марковић, из Косјерића,
3. Марко Драшковић, из Косјерића,
4. Горан Вукосављевић, из Сече Реке,
5. Љиљана Ковачевић, радник у Туристичкој организацији, из Косјерића.

II

Ово решење ступа на снагу даном доношења а објавиће се у "Службеном листу општине Косјерић".

Број 022- 14 /17

У Косјерићу, 15. јуна 2017. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ,
Иван Ликић

На основу члана 53 Статута општине Косјерић и члана 1 Одлуке о радно правном статусу председника и заменика председника Скупштине, Скупштина општине Косјерић на седници одржаној дана 15.06.2017. г донела је следеће:

РЕШЕЊЕ

1. Сагласно члану 1 Одлуке о радно правном статусу председника и заменика председника Скупштине број 121-3/2013, председник Скупштине Иван Ликић, у сталном је радном односу у Општини Косјерић.
2. Председник Скупштине Иван Ликић је на сталном раду од доношења Одлуке за избор председника Скупштине број 112-34/2017 од 30.05.2017. г.

3. Ово решење ступа на снагу даном доношења и објављује се у "Службеном листу општине Косјерић".

Број: 121-6/2017

У Косјерићу, дана 15. јуна 2017. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Иван Ликић

На основу члана 36. Статута општине Косјерић („Сл. лист општине Косјерић“, бр: 9/08), Скупштина општине Косјерић, на седници одржаној 15. јуна 2017. године, донела је

ОДЛУКУ

О одређивању надлежног органа за спровођење поступка давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини

Члан 1.

Одређује се председник општине, као орган надлежан за доношење Одлуке о расписивању јавног огласа о давању у закуп пољопривредног земљишта у државној својини, уз сагласност Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде (у даљем тексту: Министарство), а у складу са годишњим програмом заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта општине Косјерић за 2017. годину.

Члан 2.

Одређује се председник општине, као надлежни орган, да на основу предлога Комисије за спровођење поступка јавног надметања коју образује Скупштина општине, донесе Одлуку о давању у закуп пољопривредног земљишта у државној својини, уз сагласност Министарства.

Члан 3.

Одредбе члана 1. и 2. ове Одлуке односе се и на пољопривредно земљиште које је, у складу са посебним законом, одређено као грађевинско земљиште, а користи се за пољопривредну производњу до привођења планираној намени, као и на пољопривредне објекте у државној својини.

Члан 4.

Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у Службеном листу општине Косјерић

Бр: 320-107/17

Дана 15. јуна 2017. година

Скупштина општине Косјерић

Председник Скупштине
Иван Ликић

На основу члана 30. тачка 2. Закона о локалној самоуправи («Службени гласник РС», број 9/2002), члана 47. Закона о буџетском систему («Службени гласник РС, број 9/2002) и члана 36. Статута општине Косјерић («Општински лист општине Косјерић», број 9/08) Скупштина општине Косјерић, на седници одржаној 15. јуна 2017. године, донела је

ОДЛУКУ О ПРВОМ ДОПУНСКОМ БУЏЕТУ ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ ЗА 2017. ГОДИНУ

Члан 1.

У Одлуци о Буџету Општине Косјерић за 2017. годину («Службени лист општине Косјерић», број 13/16), врше се измене и допуне и то:

ПРИХОДИ

- На позицији 733152 други текући трансвери од Републике у корист општине износ од 92.927.381,00 динара замењује се износом од 113.507.381,00 динара,
Укупни приходи у износу од 340.090.000,00 динара замењују се износом од 360.670.000,00 динара.

РАСХОДИ

- На позицији 11. услуге по уговору код Скупштине општине износ од 300.000,00 динара замењује се износом од 500.000,00 динара,
- На позицији 15. мењају се услуге по уговору економска класификација 423 у економску класификацију 416 накнаде за посленима и остали посебни расходи и износ од 1.000.000,00 динара замењује се износом од 2.100.000,00 динара,
- На позицији 23. текуће субвенције јавним нефинансиским предузећима и организацијама износ од 500.000,00 замењује се износом од 1.000.000,00 динара,
- Иза позиције 29 отвара се нова позиција 29/1 награде запосленим и остали посебни расходи код општинског јавног правобраниоца са износом од 110.000,00 динара,
- На позицији 39. награде запосленим и остали посебни расходи код општинске управе општине Косјерић износ од 450.000,00 динара замењује се износом од 1.100.000,00 динара,
- На позицији 42. услуге по уговору код општинске управе општине Косјерић износ од 4.000.000,00 динара замењује се износом од 6.000.000,00 динара,
- На позицији 44. текуће поправке и одржавање код општинске управе општине Косјерић износ од 1.200.000,00 динара замењује се износом од 2.500.000,00 динара,
- На позицији 48. новчане казне и пенали по решењима судова износ од 3.000.000,00 динара замењује се износом од 4.000.000,00 динара,
- На позицији 49. накнада штете од повреда или настале од елементарних непогода износ од 5.000.000,00 динара замењује се износом од 20.000.000,00 динара,
- На позицији 52. зграде и грађевински објекти код општинске управе Косјерић износ од

2.000.000,00 динара замењује се износом од 2.200.000,00 динара,

- На позицији 53. машине и опрема код општинске управе Косјерић износ од 1.000.000,00 динара замењује се износом од 1.500.000,00 динара,
- На позицији 54. нематеријална имовина код општинске управе Косјерић износ од 250.000,00 динара замењује се износом од 300.000,00 динара,
- На позицији 55 . отплата домаћих камата износ од 10.000.000,00 динара замењује се износом од 9.000.000,00 динара,
- Иза позиције 63. отвара се нова позиција 63/1 текуће поправке и одржавање код подршке предшколском, школском и рекреативном спорту и масовној физичкој култури код развоја спорта и омладине општине Косјерић са износом од 400.000,00 динара,
- На позицији 65. текуће поправке и одржавање код Дома здравља Косјерић износ од 500.000,00 динара замењује се износом од 1.200.000,00 динара,
- На позицији 79. Услуге по уговору код развоја пољопривреде износ од 450.000,00 динара замењује се износом од 1.450.000,00 динара,
- На позицији 80. текуће поправке и одржавање код развоја пољопривреде износ од 2.000.000,00 динара замењује се износом од 3.500.000,00 динара,
- На позицији 89. стални трошкови код управљања отпадом износ од 13.500.000,00 динара замењује се износом од 11.500.000,00 динара,
- На позицији 90. набавка домаће финансијске имовине износ од 8.000.000,00 динара замењује се износом од 3.000.000,00 динара,
- На позицији 119. социјална давања запосленим код Туристичко-спортске организације општине Косјерић износ од 60.000,00 динара замењује се износом од 150.000,00 динара.
- На позицији 123. услуге по уговору код сопствених расхода Туристичко-спортске организације општине Косјерић износ од 2.700.000,00 динара замењује се износом од 2.650.000,00 динара.
- На позицији 128. порези, обавезне таксе, казне и пенали код сопствених расхода Туристичко-спортске организације општине Косјерић износ од 0,00 динара замењује се износом од 50.000,00 динара.
- На позицији 148. награде запосленим и остали посебни расходи код Народне библиотеке Косјерић износ од 41.000,00 динара замењују се износом од 81.000,00 динара,
- На позицији 173. накнада трошкова за запослене код Дечјег вртића Косјерић износ од 900.000,00 динара замењује се износом од 749.000,00 динара,
- На позицији 174. награде запосленим и остали посебни расходи код Дечјег вртића Косјерић износ од 284.000,00 динара замењује се износом од 412.000,00 динара,
- На позицији 175. стални трошкови код Дечјег вртића Косјерић износ од 4.484.000,00 динара замењује се износом од 4.489.000,00 динара,

- На позицији 182. порези, обавезне таксе и казне код Дечјег вртића Косјерић износ од 10.000,00 динара замењује се износом од 28.000,00 динара,
- На позицији 181. остале донације и трансфери код сопствених расхода Дечјег вртића Косјерић износ од 364.000,00 динара замењује се износом од 221.000,00 динара,
- На позицији 184. машине и опрема код сопствених расхода Дечјег вртића Косјерић износ од 0,00 динара замењује се износом од 143.000,00 динара,
- На позицији 185. текући трансфери осталим нивоима власти износ од 29.755.000,00 динара замењује се износом од 31.355.000,00 динара. и то код: Основне школе Косјерић код награде, бонуси и остали посебни расходи износ од 1.380.000,00 динара замењује се износом од 1.580.000,00 динара; код текућих поправки и одржавања износ од 1.000.000,00 динара замењује се износом од 1.900.000,00 динара; код материјала износ од 1.096.000,00 динара замењује се износом од 1.196.000,00 динара; код радничких и ученичких награда износ од 600.000,00 динара замењује се износом од 700.000,00 динара; Основне школе Варда: код текућих поправки и одржавања износ од 365.000,00 замењује се износом од 665.000,00 динара.
- На позицији 186. текући трансфери осталим нивоима власти износ од 5.440.000,00 динара замењује се износом од 6.080.000,00 динара и то код Техничке школе Косјерић врше се измене: код социјалних давања запосленим износ од 100.000,00 динара замењује се износом од 315.000,00 динара; код накнада за запослене износ од 1.100.000,00 динара замењује се износом од 918.000,00 динара; код награде, бонуси и остали посебни расходи износ од 240.000,00 динара замењује се износом од 207.000,00 динара; код услуга по уговору износ од 312.000,00 динара замењује се износом од 392.000,00 динара; код текућих поправки и одржавања износ од 695.000,00 динара замењује се износом од 1.235.000,00 динара и код пореза, обавезних такси и казни износ од 10.000,00 динара замењују се износом од 30.000,00 динара.

Укупни расходи у износу од 340.090.000,00 динара, замењују се износом од 360.670.000,00 динара.

Члан 2.

Ова Одлука ступа на снагу даном објављивања у Службеном листу општине Косјерић, а примењиваће се од 01. јануара 2017. године.

Број : 400-35/17-01

У Косјерићу, 15. јуна 2017. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ
Иван Ликић

На основу члана 2. Одлуке о одређивању надлежног органа за спровођење поступка давања у закуп пољопривредног земљишта у државној својини и члана 36. Статута општине Косјерић (Сл. лист општине Косјерић, бр: 9/08), Скупштина општине Косјерић, дана 15. јуна 2017. године, доноси

РЕШЕЊЕ

о образовању Комисије за спровођење поступка јавног надметања за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини

Члан 1.

Образује се Комисија за спровођење поступка јавног надметања за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини.

Члан 2.

Комисију чине:

1. Славица Петровић из Пожеге, дипл. правник, председник;
2. Весна Тошић из Косјерића, дипл. инг. пољопривреде, члан;
3. Марко Јанковић из Косјерића, геометар, члан;
4. Радан Марковић из Маковишта, пољопривредни произвођач, члан;
5. Драгиша Ћебић из Маковишта, пољопривредни произвођач, члан;
6. Милоје Радовановић из Сече Реке, пољопривредни произвођач, члан;
7. Андрија Цветковић из Годечева, пољопривредни произвођач, члан.

Председник и чланови Комисије се именују на мандатни период од годину дана.

Члан 3.

Задатак Комисије из тачке 1. овог решења је прикупљање писаних понуда, њихово јавно отварање, вођење записника и давање предлога председнику општине за избор најповољнијег понуђача.

Члан 4.

Решење ступа на снагу даном доношења, а објавиће се у "Службеном листу општине Косјерић".

Скупштина општине Косјерић
Број 320-107/17
Дана 15. јуна 2017. година
Косјерић

Председник Скупштине
Иван Ликић

На основу члана 46. став 1. тачка 1. Закона о локалним изборима ("Службени гласник РС", број 129/07) Скупштина општине Косјерић на седници одржаној 15. јуна 2017. године, донела је

РЕШЕЊЕ

**О ПРЕСТАНКУ МАНДАТА ОДБОРНИКА СКУПШТИНЕ
ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ**

I. УТВРЂУЈЕ СЕ да је дана 1. јуна 2017. године одборнику у Скупштини општине Косјерић, ИВАНИ МУЊИЋ престао мандат одборника на основу поднете оставке.

О б р а з л о ж е њ е

Чланом 46. став 1. тачка 1. Закона о локалним изборима предвиђено је да одборнику престаје мандат пре истека времена на који је изабран подношењем оставке.

На одлуке јединице локалне самоуправе о престанку мандата одборника допуштена је жалба надлежном Окружном суду.

ПРАВНА ПОУКА: Против овог решења може се изјавити жалба Управном суду у Београду у року од 48 часова од дана доношења овог решења.

Број 06 - 12/ 2017

У Косјерићу 15. јуна 2017. године

СКУПШТИНА ОПШТИНЕ КОСЈЕРИЋ

ПРЕДСЕДНИК СКУПШТИНЕ ОПШТИНЕ,
Иван Ликић

Садржај	страна
Одлука о завршном рачуну Буџета општине Косјерић за 2016. годину	1
Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Косјерић за 2017. годину	6
Решење о разрешењу председника, заменика председника и чланова управног одбора Туристичке-спортске организације општине Косјерић, из Косјерића	46
Решење о именовању председника, заменика председника и чланова управног одбора Туристичке-спортске организације општине Косјерић, из Косјерића	47
Решење о радно правном статусу председника и заменика председника Скупштине	47
Одлука о одређивању надлежног органа за спровођење поступка давања у закуп пољопривред- ног земљишта у државној својини	47
Одлука о првом допунском Буџету општине Косјерић за 2017. годину	48
Решење о образовању комисије за спровођење поступка јавног надметања за давање у закуп пољопривредног земљишта у државној својини	49
Решење о престанку мандата одборника Скупштине општине Косјерић	50

Издавач: Скупштина општине Косјерић
Одговорни уредник: Секретар Скупштине општине Косјерић
Штампа: "Сито Стар" Горобиље, Пожега